

STABADSÁG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States

Thirtieth year. Published daily by
The Szabadság Printing & Publishing Co.
 (An Ohio Corporation, B. K. Casner, President; Dr. Andrew Cserna, Sec'y-Treas.)

Founded by: Alapította:
E. T. Kohánszky Kohánszky Tihányér

DR. ANDREW CSERNA, Editor

Edited and Published at: Szerkesztőség és Kiadóhivatal
700-702 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.
 Telephone: Bell, Main 5336. Cuy. Central, 1231.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Az Egyesült Államokban és Kanadában egész évre: \$6.00. félre: \$3.00. — Kifizető: egész évre: \$6.00. félre: \$3.00. — CLEVELAND VÁROSMAGYAROK: egész évre: \$2.00, félre: \$1.00. — SUBSCRIPTION RATES: United States and Canada, one year: \$6.00, half year: \$3.00. — Foreign countries, one year: \$8.00, half year: \$4.00. — Cleveland one year: \$3.00, half year: \$1.50.

Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for transmission through the mails as Second Class Matter.

New York irodánk címe: Eastern Office:
Room 603 Tribune Bldg, 154 Nassau St., New York
 Ügyletvezető: Joseph Horváth, Manager.

Törvénytelen gyermekek

Egy 1917-ben hozott north dakotai törvény értelmében, amelyik úgy rendelkezik, hogy a házassági köteléknek kívül született gyermekeknek egyenlő joguk legyen a törvényes gyermekekkel, — egy negyven évvel ezelőtt született törvénytelen nő birtokába jutott most apja negyvenmillió dollárt érő vagyonának, kirekesztve apjának fiáit, véreit, nővéreit s más rokonait. Mondják, hogy ennek a törvénynek életbe lépté óta ez az első számított vagyon, ami így osztódott el. Ilyen törvénye egy más, amerikai államnak sines s mindössze egy európai államnak, Norvégának van hasonló törvénye. A north dakotai törvény neve: Tenneson törvénye, miután a Fargoba való B. G. Tenneson szerkesztette, aki gondos tanulmányozás tárgyává tette a törvénytelen gyermekek állapotát.

A törvénytelen gyermekek szerencsétlen sorsa többeket sarkalt már tettre, hogy segíteni próbáljon a dolgokon, de az igyekezetekből rendszerint nem lett semmi, mivel végtelenül nehéz olyan módon tenni valamit az ilyen gyermekekért, hogy az ne árson sokat a feleslegnek vagy a törvényes gyermekeknek s más rokonoknak. Azonkívül a törvényesítélnélnek tekintetbe kellett venniük, hogy a törvénytelen gyermekek ügye neg felkarolása nagyon sok csalásra s szédülésre adhat ürügyet. A házasságon kívül született gyermekek nyílt elismerése örökösök gyanánt szarolásra s hasonló visszélésekre adna sokszor alkalmat. Az International Encyclopedia az idevágó angol törvényt leírva, amin általában az amerikai gyakorlat is alapul, a törvénytelen gyermekek helyzetéről a következőket mondja:

"A törvénytelen gyermek a régi jogász nyelv szerint filius nullius, senki fia. Szüleinek vele szemben nincsenek szülői kötelezettségei s csak a gyűlekezet érdekében történik és pedig annak vezetői közbenjárására, hogy a szülők az ilyen gyermekeket támogattni tartoznak."

"A törvénytelen gyermeknek, — legalább is a Common Law szerint — nincs törvényes neve, amíg ilyen nem szerez magának s nincsen joga az örökséghez."

"Továbbá az örökösök sem lehetnek mások, mint saját leszármazottai."

Számos államban a törvény nem engedi meg, hogy a törvénytelen gyermek anyjától örököljön, vagy az anyja örököljön utána. Az anya felelőségeről olyan törvényszakszok rendelkeznek, amelyek első célja nem a gyermek, hanem az államkincstár érdekeinek szemmel tartása.

Angliában a háború első idejében amikor ideges igazolással tárgyalták azt az állítólagos pusztítást, ami az erkölcsi színvonalban esik, — emlegették egy időben hogy módosítani kellene a törvénytelen gyermekek állapotát a társadalomban. Mikor azonban kiderült hogy a háború tulajdonképpen lényeges külföldiséget nem okozott a nemek egymással való viszonyában ez a mozzalom elhallgatott. A törvényesség kérdése persze nagyfontosságu lesz az olyan országokban ahol a háború erősen megbolygatta a nemek közötti egyensúlyt. Amerikában azonban nem áll fenn ez az állapot. A törvénytelen gyermekek érdekében indult törvénykezési okai azok, amik megváltak régebben is, a legnagyobb ezek között a nyilvánvaló nagy igazságtalanság, hogy a kitaszított hasonló büntetéssel sújtják vétkes szülők ártatlan gyermekeit.

A magyar béke aláírójának nyilatkozata

Bernárd Ágoston népjóléti miniszter, a ki a magyar kormány nevében Párisban a békeszerződést aláírta, tapasztalatairól, benyomásairól és érzéseiről beszámolt a nyilvánosság előtt.

— Mondhatom, sokkal szívesebben tettem volna kezem a tűzbe és mentem volna ismét a csatába, mint hogy az íróllra helyeztem kezemet és aláírtam ezt a hazánkba rendkívül meggyalázó békét. De azt hiszem, hogy ha arról van szó, hogy megvédjük ezt a kis Magyarországot, a mely kikristályosodási pontja lesz majd jövődöntőnek s minden eszközzel biztosítsuk létét, akkor nem habozhatom és inkább aláírtam a békét, sem hogy kockáztatom az egész jóvendőt.

— A béke aláírásának megtagadása azt jelentette volna, hogy Magyarország az életet jelentő buzakeresztek helyett haltat jelentő fakeresztekkel látunk volna.

— Kint arról győződtem meg, hogy gróf Apponyi A. berteik igazsága van és minden csak rajtuk áll. Hogyha rend van, ha konszolidáció van, ha a termelés megindul, akkor a külföldi nagy nemzetek barátságára méltóknak bizonyulunk s egész biztos, hogy nem tagadják meg tőlünk a segítséget az újjaépítésben. A mikor úgy látszott, hogy én a koporsó föledét szegzem le, hiszem és remélem és úgy érzem, hogy ugyanakkor jobb jövő kapuja nyílt meg.

Azután franciaországi impressióiról írárt érdeklődünk a miniszternél és a miniszter erre a következőképpen válaszolt:

— Franciaországból általában a legjobb benyomásokkal távoztam, a fehér terrortól szóló hírek egyáltalán nem találják hitre és nem vettem észre, hogy nagyobb fontosságot tulajdonítottak volna azoknak.

— Általában azt vettem észre, hogy Franciaországban a hivatalos és félhivatalos körök a legnagyobb jóindulattal és érdeklődéssel vannak Magyarországgal. Arról is beszámoltok a minisztertanácsnak, hogy a francia nagytömeg egyes képviselői jelentek nálam és felajánlották jó szolgálataikat a magyarországi termelés újabb megindítására és gazdasági helyzetünk alátámasztására, még pedig minden hatalmi kérdés kikapcsolásával. Egyébként úgy láttam, hogy Franciaországban a helyzet ura teljesen a nacionalizmus és mintha ott is a keresztény nemzeti újjaépítés kora kezdődne.

Végül még elmondta a miniszter, hogy Pranzovszky István Párisban maradt és valószínűleg gróf Krölyi László palotájában fog székelné a magyar követéség.

Eugenia császárné

Az újsághírek szerint Eugenia császárné, harmadik Napoleon özvegye meghalt Spanyolországban. Kilencvenéves évig élt A lapok a nekrológokban megemlégték azt, hogy valamikor világhírű szépség volt s hogy az ujja köré tudta csavarni a tehetetlen harmadik Napoleont. Az a körülmény, hogy a hetvenesztendőben kitört a háború a poroszok és a franciák között, sok tekintetben az ő hiúságára volt visszavezethető. Akadatok történetírók, akik már életében foglalkoztak ezzel a sajtóságos egyéniséggel s megállapították róla, hogy a hiúságánál is inkább volt a németek ellen érzett gyűlölete. Annyi bizonyos, hogy Eugenia császárné még élete alkonyán sem titkolta el azt, hogy a németeket nem kedvelte.

A halálával kapcsolatban érdemes egy kis esetet feleleveníteni, amely talán különösen fényt vet a lelke világára, mint az életrajzi adatok vagy az életével kapcsolatos egyéb információk. Párisi diákkörökben módomban volt egy öreg mérnökkel megismerkedni, aki ismerte Vietor Hugót, a nagy romantikus francia költőt személyesen. Az öreg mérnökkel Veszprém városában a magyar származású vendéglősnek az otthonában találkoztam. Egyszerű, de szuggereáló szavakkal tudta éreztetni a fiataloságot s különösen akkor csoportosultak gyönyörűen a jelzők az ajkaira amikor Viktor Hugóról beszélt. Egy alkalommal megint szóba került az a produktív francia író.

— Alkalmamint érdeklődtem magától — mondta az öreg mérnök, — hogy Eugenia császárné mi volt a véleménye a mesterről.

— Vajmi jó véleménye nem lehetett — jegyeztem meg. — Viktor Hugónak, aki meggyőződéssel republikánus volt, a császári puccs után menekülnie kellett Franciaországból. Nem tartom kizártnak azt, hogy harmadik Napoleon a Viktor Hugo elleni gyűlöletében nem csak az utóbbiak a köztársasági volt vette, hanem az az ellen-szenv, amit Eugenia érezhetett Viktor Hugo elánt.

— Téved — jegyezte meg az öreg mérnök. — Ezuttal nagyon téved. Igaz ugyan, hogy harmadik Napoleon a legtöbb esetben szívesen alávetette magát a felesége akaratának, de Viktor Hugo esetében esőkönnyűnek bizonyult. Egy tiszt barátomtól, a ki harmadik Napoleon udvarában bizalmas állást töltött be, tudtam meg, hogy Eugenia azt követelte Napoleon-tól, hogy Viktor Hugóval szemben élnezz legyen. S az érve ez volt: azért legyen élnezz vele szemben, mert Franciaország legnagyobb költője. Harmadik Napoleon azonban félt Viktor Hugótól s a költőket általában nem találta sokra. Ez volt talán az egyetlen válságos helyzet harmadik Napoleon életében, amikor az akarata erősebbnek bizonyult a feleségénél.

Rokonszenvvel kell gondolni Eugenia császárnéra, mert Viktor Hugóban kizárólag a költőt látta, nem pedig a férjje politikai ellenfelét.

Boppo.

Az utazás Európába

veszedelmes, ha nincs vezető, aki az uton tanácsokkal ellássa, a határon érdekeit megvédi, a zsarolástól megóvja és a lopásokat megakadályozza.

Száz és száz

esetben nagy előny az olyan tapasztalt és ügyes vezető, aki az európai viszonyokat alaposan ismeri.

MÁR KÉT SIKERES TARSASUTAZAST RENDEZTUNK

cégünk egyik főtisztviselőjének vezetése alatt és utasaink teljesen meg voltak elégedve.

A harmadik társasutazás

1920 augusztus 21-én indul Triesztbe a Providence háromkéményes, 10 napos gyorshajón. Utasainkat ez alkalommal **Mázsary József New York állami közjegyző vezeti.** Ő gondoskodik utasaink kényelméről és szakavatottsága valamint törvényismerete biztosítja, hogy a határokon mindenki előzékeny bánásmódban fog részesülni.

SIESSEN

helyét lefoglalni. Ha a társasutazásban részt akar venni, küldjön 20 dollár foglalót. Ha nincs utlevele, mi idejében megszerezjük. Lejárt utlevelét meghosszabbítjuk.

Pénzküldés

a legalacsonyabb árfolyam mellett, a legbiztosabb és leggyorsabb uton Magyarország bármely részébe. A küldött pénzt törvényes értékben, levonás nélkül kifizetjük.

Pénzelhelyezés

Magyarország bármely bankjába és a postabankéknak. Nevére szóló kamatozó betétkönyvet a legrövidebb idő alatt kihozhatjuk.

Pénzváltás

a legolcsóbb áron. Mindenféle készpénzt nálunk mindig legjutányosabban vásárolhat.

Kamatozó betét

gyanánt helyezze el pénzét bankunkban. Pénze itt biztos és jövedelmet is hoz önnek.

Tanács és felvilágosítás

bármely ügyben díjmentes, ha erre a címre ír:

NEMETH ÁLLAMI BANK

NEMETH JANOS, elnök.

FOKLET: 10 E. 22nd St. a Bankpalotában
 NEW YORK CITY
 FOKKLET: 1597 Second Ave. corner 83rd St.

A nyomor száguldása

SPA-BAN AZON VITÁZNAK, hogy mennyi szent szállítson a legyőzött Németország a győzedelmes Franciaországnak, Amerikában a Nemzetek Ligája körül viharzik az elnökválasztási harc s Woodrow Wilson, november 15-dikére, Genf városába gyűlésre hívta egybe a Liga tagjait. A diplomácia, a kül- és belpolitika tovább izzó évszázados játéka, elméleti és hatalmi kérdések körül élet-halál harcok alakulnak ki és közben verejtékező vergődik, némán puszult, szerényen sarokbuzódva, — haldoklik a nép. Spa-ban újabb háborúk veszedelmét idézi fel a székfőnök, de tavaly télen senki sem tartotta számon, hány millió ember lakott fűtetlen szobában és hány millió embert ölt meg, kergetett kórházba, kórházból temetőbe, — a széltelenség.

A fényes tanácskozó termékből, a Trianon meghitt lugasából, vagy a versaillesi tükör-palotából senki sem lát a sötét vikátorokba, a kopott bérházakba, a nyomor tanyáira. A békeszerződések aláírását finom dinom-dánomok, vízi- és tüzijátékok fejezik be, de ezeken a látványosságokon hiába keressük azokat, akik megvitták, megnyerték és elvesztették a világháborút. A jó népek, az életbe visszamenekült ágyútelteknek, elegendő, ha néhanapján egy-egy ökörsüftést élvez végig, ha rendbesorakozva megjelenezheti az utcákon az uralkodót, a köztársasági elnököt, vagy jobb híjján, akár a miniszterelnököt.

A nyomor száguldásáról nem emlékeznek meg bölére eresztett "hivatalos jelentésekben" azok, akik a háború legesekélyebb harcéri eredményéről, változásáról napokon keresztül oldalakat írtak. A háború pusztítása érdekes és izgató, — a nyomor tömegöklése kellemetlen, büdös és visszataszító. Pinom urak, finom asszonyok nem foglalkoznak vele szívesen. Elvégre a nyomor elleni harcban nem ölthet magára kecses lovalgónadrágot, vagy megvesztegető ápolónői uniformist, khaki egyenruhát, — az önkéntes harcoss. A nyomor elleni küzdelem nem "divatos". A "barbárok", a "hunok" elleni küzdelem a legelkelőbb divat volt.

De néha-néha mégis akad egy-egy igaz ember, igaz asszony, aki leszáll az élet-mélyseibe, aki nyitott szemmel nézi végig a nyomor tanyáit és nem resteli szomorú fotográfiáit a nagyvilványosság elé tárni.

Miss Julia Lathrop, a szövetségi gyermek hivatal cheicgoi osztályának vezetője, az elmúlt napokban érkezett vissza Európából. Nem ostromolták meg a nagy amerikai újságok fényképei és szemfüles riporterei, — talán észre sem vették. Epp oly szerényen, — minden feltűnés keresése nélkül, — érkezett meg, mint ahogy elutazott. És azért utazott, hogy végigtanulmányozza a nyomort, a tömegnyomort Európában, különösen az összeomlott, sokat szenvedett Középeurópában.

"Középeurópában nincsen béke", — állapítja meg a nyomor hivatalos tanulmányozója. — "Nincsen béke, és sehol sem találkozhattunk mással, mint gyűlölettel, elégedetlenséggel, félelemmel, gyánkvágyással, nyugtalansággal, bizonytalansággal, kényelmetlenséggel és óriási szűkséggel".

Miss Lathrop meglátogatta Lengyelországot, Romániát, Magyarországot, Jugoszláviát és Csehszlovákiát. Ez ezekben az országokban, — mint bölcsen megállapította, — nem a háború okozta a szörnyűségeket, nem a háború lökte a nyomorba, a kétségbeesésbe és elkeseredettségbe a tömegeket, — hanem a béke.

A háború a császárok ellen vívták a győztes szövetségesek, de a béke árát a népek fizetik meg. Az Egyesült Államok azzal az indokolással vonult háborúba, hogy meg akarja szabadítani zsmorokaiktól a népet. És tudjuk jól, hogy Amerika kijelentéseiben, Amerika ígéréteiben bizott a nép.

A békekötésnek nem béketeremtés, hanem pusztítás volt az első célja. Ausztria elpusztítása és éhhalálba kergetése, Magyarország kifosztása és Közép Európának apró, gyenge, gyűlölködő, éhes kis országokká való szétszaggatása, mind mind azért történt csak, hogy mindenképpen biztos legyen Franciaország fölénye az európai kontinensen.

Ugy bántak el a győztesek a vesztesékekkel, mint Róma Kárhágyóval.

És ezután a béke nyomán minden országban felburjánzott a nyomor, minden országban hálás, termékeny talajra talált minden mag, mely elégedetlenséget, gyűlölködést, elkeseredést és gonosz, gyilkos indulatokat termel.

A konferenciázó, ankétező és banketező magyarak és kitűnősek, okosan tennék, ha végre szétneznének a nagyvilágban, ha oda is ellátogatnának egyszer, ahol nem rendeznek békekötési ünnepségeket, hanem rendeznek vízijátékokat. De, — a történelem tanúsága szerint, — a végső elkeseredésben nagyon is értenek ahhoz, hogy tüzijátékokat rendezzenek.

NÉGY FAL KÖZÖTT

A megsalt férj

A franciának van egy kifejezése, jobban mondva, a párisi gaminnek — "sal cocu", amivel a megsalt, a felszarvazott férj jelzi. Meglehetősen durva, gúnyos, sőt megvető kifejezés ez.

Körülbelül ezt akarja vele jelezni — te számar, nem tudtál jobban vigyázni! Mert a férj, akit megsalt a felesége, számár a párisi gamin szemében, ostoba fickó, akit ki lehet játszani.

És általában az emberek a párisi gaminnek az álláspontján vannak.

Igazuk van-e az embereknek?

Moliere, a nagy francia vigjátékos, aki minden emberiségre és minden irodalmi és színpadi tudása mellett is szerette a dolgok filozófiáját értelmét kézelgynitással elintézni, azt mondta, hogy igen, mert a férj már arra való, hogy megsaltják, kényelmes, nem kell az asszonyt nézni harcolnia, tulságosan megszokta a biztonságot — George Dandin.

Moliere nyomán a francia bohózatírók — oh, hányan voltak és ezt a témát hány-szor, de hány-szor kihasználták, jól, rosszul, közepesen — szintén ezt a nézetet vallják, a férj sal cocu, miért hagyta magát, mért nem viselkedik az asszonnyal szemben úgy, mint mikor még nem volt asszony.

De lehet valakinek homlok-egyenest ellenkező a véleménye. Shakespearenek ilyen volt. Othello — szegény — megfojtja a feleségét, mert Jago elhiteti vele, hogy Desdemona megalkatta. És mielőtt megfojtaná, elírja a megsalt férj egész, rettentő keservét.

"Az asszony ingatag, álnok és csalfa lény" — éneklé a herceg a Rigollotóban. Hát mért nem vigyáznak jobban a férjék? Azért nem, amiért George Dandin nem vigyázott. Tulságosan nagy a bizalom.

Isten mént, a világot sem akarjuk azt mondani, hogy a legtöbb asszonnyal indoklatlan volna ez a bizalom. Nem ott állnánk, ahol állunk, ha ez nem így volna, de azért — ily neyer can tell.

És statisztikával lehetne igazolni, hogy a megsalt férj legtöbbször önmaga az oka annak, hogy az asszony félrelépett. Ha az asszony a házasságban mindazt megkapná, amit vár tőle, egész biztos, hogy nem érezné szükségét a házasságtörésnek — kivéve persze azokat, akiket a vértik hajt erre az útra.

Visszont, mondhatná valaki, hol van az, aki meg tudja tartani a boldog házasságot miből? —

A megsalt férj keserve. Ha a férj megszokta az asszonyt, ha úgy ill benne a házasságban, mint a lapya-

HOLTTESTEK A DUNÁBAN.

Thököl község határában a múlt hónap 27-én férfi és 29-én női holttestet fogtak ki a Dunából. A férfi 30-40 év körüli. Középtermetű, bajusza rövidre nyírt, haja őszes, ruházata fekete kabát, fekete nyakkendő, fekete mellény, fehér ing, drapszínű nadrágtartó, fehér alsónadrág, sötétbarna nadrág, fűző cipő, fehér-kékes zsebkendő, benne piros himzésű C vagy Z betű. — A női holttest 20-25 év körüli, haja hosszú, sötét-szőke, szeme barna, orra pizse, körmei ápoltak, ruházata fehér csontgombokkal ellátott nyári blouse, hosszú fehér ing, rövid csipkés bugyogó, rövid kék szövetalj, fekete, áttetsző harisnya, ből?

A törvénynek kellene a korbácsot a kezébe venni. És végig suhintani vele mind a két félnek a hátán.

Ha a törvényt ezt megtenné, talán az emberek se nevetnének. Mint ahogy most nevetnek New Yorkban szelvény-hosszabb és férjen, aki a feleségét rajtakapta.

A törvény meglehetősen szigorral védi a magántulajdonát. A házi boldogság vajjon nem magántulajdon?

Lynx.

40 DOLLAR

kamatot fizetnek egy évre minden nálam elhelyezett 1000 dolláros takarékbetét után.

KISS EMIL
 BANKER
 133 Second Avenue,
 New York.

BAMBINO

VED "MADONA" JEJY
 Reg. U. S. Pat. Off.

Gyermekek kedvelik! Mindig többet kérnek belőle!

Biztonsítja a belek rendszer működését. Egészesen boldog gyermekeket nevel. Tiszta vegyszerekből készül és teljesen ártalmatlan. Kellemes, biztos és gyors hatása.

Cyésződjék meg, mielőtt vásárol, hogy az eredeti csomagolást ott legyen a Bambino Baby képe.

Gyógyszerárban 50 cent, postán rendelve a gyártól 60 cent.

F. AD. RICHTER & CO., Bush Terminal Bldg, 5, Brooklyn, N. Y.

DESCHER...

A franc...
 akaráj...
 Descha...
 sen el...
 vános...

PARIS...
 Rambull...
 képviselő...
 pokban...
 nél. Ez a...
 tába hoz...
 és helyze...
 időben...
 alkalmat...
 A képp...
 negyed...
 nél. A...
 Ház foly...
 hogy az...
 lag telje...
 elismerte...
 radt.

És elm...
 körül vá...
 már ke...
 nek meg...
 vának...
 mat arra...
 nek tám...
 ellene.

Tekint...
 rand t...
 odahaza...
 tartózkod...
 met kont...
 lenségi...
 ték magu...

Most...
 nak láts...
 ügynöks...
 mely ne...
 be, hogy...
 teg, hogy...
 szerint...
 választan...
 lenségi...

Erre...
 tai elhat...
 fognak...
 maszkot...
 képvisele...
 hoz, hogy...
 az állap...
 vatalosá...

A VIS...
 C...
 U...

NEW...
 Debinger...
 dos mind...
 nem ma...
 va, hogy...
 nem csod...
 renek...
 a meg...
 tett szer...
 Ida. Deb...
 baskába...
 ten, dacá...
 egy gyá...
 olyan eg...
 szert meg...
 szer meg...
 Nem egy...
 már ki...
 meghá...
 egy se h...
 ra követ...
 nem is...
 azóta ug...
 mint aho...
 nak.

Ezért...
 két hétt...
 aki színt...
 kik a...
 Ida, kij...
 abban az...
 jeva öt...
 telen les...
 saját ma...
 szautas...
 ezért...
 reggel...
 jut, miko...
 ből ezt a...

— Jól...
 az utol...
 és szeme...
 lant meg...
 — Nag...
 az utol...
 cérah és...
 men az...
 Josera.

CIT...
 Third...

urópába

ő, aki az uton ta- érdekeit megvéd- a lopásokat meg-

záz

van tapasztalt és i viszonyokat ala-

RSASUTAZAST NK

nek vezetése alatt voltak elégedve.

rsasutazás

Triesztbe a Provi- napolis gyorshajón. Mázsary József vezeti. Ő gondos- és szakavatottsá- e biztosíték, hogy ékeny bánásmód- ülni.

N

asutazásban részt llár foglalt. Ha megszerezzük. Le- szabbítjuk.

ldés

mellett, a legbiz- on Magyarország t pénz törvényes il kifizetjük.

vezés

rkjába és a posta- zoló kamatozó be- 5 alatt kihatjuk.

ltás

éle készpénzt ná- bban vásárolhat.

betét

ankunkban. Pénze is hoz önnék.

ilágosítás

na erre a címre ír:

MI BANK

5. elnök.

PIKOLZLET: 1597 Second Ave. corner 83rd St.

A holttesteken külér- nyomai nem látszanak. A holttestekről valamelyes gosisát tud adni, jelent- személyesen vagy írás- főkapitányság II. emeleti zámu szobájában.

bbet kérnek belőle!

Egészséges holdog gyer- el és teljesen ártalmatlan. az eredeti csomagon by képe. 1000-1500 Ft. gyártói 60 cent. Bldg. 5, Brooklyn, N. Y.

DESCHANEL KERESZTTÜZBE KERÜLT MÁR

A francia köztársasági el- nök ellenségei most ki- akarják rajta a bosszu- jukat tölteni.

Deschanel egyelőre telje- sen elvonult a nagynyil- vönosság elől.

PARIS, jul. 15. — A Chateau Rambouilletben három francia képviselő látogatást tett a nap- pokban a köztársaság elnöke- nél. Ez a látogatás új világi- tásba hozza az elnök állapotát és helyzetét, amely az utóbbi időben sok szóbeszédre adott alkalmat a fővárosban.

A képviselők körülbelül egy negyed óráig voltak Deschanel- nél. A képviselők később a Ház folyosóján kijelentették, hogy az elnök ideigleg és agy- lag teljesen rendben van, bár elismerték, hogy egy kissé fá- radt.

Az elnök egészségi állapota körül valóságos harc fejlődött már ki. Az ellenségei és ilyen- nek meglehetősen nagy számmal vannak, kihasználják az alkalmat arra, hogy a legképtele- nebb támadásokat helyezik el ellene.

Tekintettel arra, hogy Mille- rand miniszterelnök nincsen odahaza, Spaban, Belgiumban tartózkodik a szövetséges-né- met konferencián, az elnök el- lenlegi még biztosabban érez- ték magukat.

Most már egészen bizonyos- nak látszik, hogy a Havas hir- ügynökségnek azt a híret, a mely nemrégiben arról számolt be, hogy Deschanel annyira be- teg, hogy minden valószínűség- szerint új elnököt kell majd választani, Deschanelnek az el- lenlegi sugalmazták.

Erre a hírre az elnök bará- tai elhatározták, hogy ellengőt fognak adni. Ez három bizal- masukat, a fent említett három képviselőt, elküldték az elnök- he, hogy azok érdeklődjenek az állapota felől és arról, féli- valatosan tegyenek jelentést.

A VISSZAUTASÍTOTT SZERELMES

NEW YORK, jul. 15. — Ida Dehlinger csak tizenhat esztendős mindössze, ellenben, majdnem tíz éve, arra volt utal- va, hogy saját magát eltar- tsa, nem esoda tehát, ha az embe- reknek, különösen a férfiaknak a megítélésében, önállóságra tett szert; dacára annak, hogy Ida Dehlinger egyszerű szo- básokban lakik a Henry street, dacára annak, hogy nappal egy gyárban dolgozik, mégis olyan egyéniség: sikerült neki szert tenni, ami már nem egy- szer megejtette a férfiak szívét. Nem egy fiatal ember jelentette már ki neki, hogy szívesen meghátna érte. Persze, eddig egy se halt meg. Ebből Ida ar- ra következtetett, hogy talán nem is mondják komolyan — és azóta úgy is veszi az esküjüket, mint ahogy azok mondva van- nak.

Ezért volt az, hogy mikor két héttel ezelőtt Jesse Levitch, aki szintén abban a házban lak- dik a Henry streeten, mint Ida, kijelentette neki, hogy abban az esetben, ha nem fog- ja őt viszont szeretni, ő kény- telen lesz megölni őt, aztán saját magát, Ida kerekben visz- sautasította a fiatal embert. És ezért volt az, hogy tegnap reggel is visszautasította az if- jut, mikor ez megette neki új- ból ezt a kezesgető ajánlatot.

Jól van, szólott Jesse, ez az utolsó eset, hogy szölok — és szemében különös fény vil- lant meg. — Nagyon örülök, hogy ez az utolsó eset, szólott Ida ka- cérán és úgy nézett, mint Car- men az első felvonásban Don Josera.

CITY NATIONAL BANK TRUST & SAVINGS BANK Third and Main Third and Broadway DAYTON, OHIO

LINCOLN ELSŐ SZAVAZÓJA

Joseph C. Butler.

A nemrég lezajlott republi- kánus konvención résztvett Youngstown városából C. But- ler, aki arról nevezetes, hogy amikor Abraham Lincolnot je- lölte elnöknek a republikánus párt, ő adta a nagy amerikai- ra az első szavazatot.

A lövődös szerelmes.

De Jesse ez a hang nem hozta dühbe, vagy nem ejtette kétségbe, mint a legtöbb sze- relmest az ilyen válasz már szokta. Ellenben a különös fény még lángolóbban égett a szemében. Ezt a fényt végre a buta Ida is észrevette. És erre megborzadt. Mikor a fény meg- csillant Jesse szemében, Ida nem vette észre, hogy az acél megcsillant viszont a kezében. Azért nem vette észre, mert a szemét nézte.

Egyszerre azonban lángot látott kicsapni valahonét, dör- renést hallott és mindjárt utá- na éles fájdalom a bal karjá- ban.

Ida elkezdett sikoltozni. A hangját azonban elfojtotta két újabb lövés. Jesse olyan gyors- san lött, ahogy izgatottságában csak bír.

A három lövés után a fiatal ember felszaladt a fészekön. Egy perccel később, az első emeletről, egy negyedik lövés hangja hallatszott.

A lány, esendően esodálkoz- va, leereszkedett a kapu előtt a járdára. Es tágra meredt szem- mel nézte a bal karját, amiből esurgott a vér. Megérezte a rendőr. Azután egy asszony szaladt ki a házból és kiabált:

— Egy fiatal ember föbe lő- te magát az ajtó előtt...

Meghalt Jesse, a reménytelen szerelmes.

A rendőr felment az emelet- re. Levitette halva találta. Tényleg föbelőtte magát. Ida még mindig a kapumélyedésben állott, mikor a rendőr lejtett az emeletről. Akkorra már hatal- mas tömeg képződött körülöt- te. Az emberek ordítottak és mindenfelélek kérdeztek tőle, amire ő nem tudott válaszolni csak esodálkozva nézte a ren- geteg izdadt, körülötte hemze- gő arcot.

Az élet nagy oktalansága és reménytelen volta csak úgy, hirtelen valahogy, a messzeség- ből odatartott a buta Ida lá- bíra elé. És az igazságot is lát- ta egy pillanatra a buta Ida. Egy szerelmes, aki el akarta ötni, megölte magát. Ah, Ida jól tudta, hogy megölte magát, még mielőtt a rendőr jött volna.

Ida tudta, hogy Jesse agyon- fogja magát löni, mikor a kü- löns fényt meglátta a szemé- ben...

— El tudok menni magam- is a kórházba, mondta azután Ida, mikor a rendőr felszólitot- ta az embereket, hogy valaki hívja a mentőket.

El is ment. És csak a kór- házban, ami csak néhány blo- nyira van a lakásától, tudta meg, hogy a baloldalsában két golyó is van.

Állapota nagyon súlyos.

Nincs többé lábizzadás! Sem dagadt, fájós, bűzös, fáradt sebes láb! "SUDORIN" AZ EGYEDÜLI SZER MELY HASZNÁL S NEM ÁRT, A VÖRÖS KERESZT

ELLIS ISLANDI HIREK BÀNAT AZ ÖRÖMBEN. A Nieuw Amsterdam hajóval érkezett Ellis Islandra június hó 30-án, a biharmegyei Bihar községből, a 38 éves Szökös Ró- za, a 15 éves Róza, a 14 éves Ju- liska, a 11 éves Margit, a 9 éves Piroksa lányával és 6 éves Imre fiával, hogy férjhez, Szö- kös Mihályhoz utazzon Clevel- landba, ki ott a Rawlings ave. 8212. szám alatt lakik. A 9 éves Piroksa betegesen érkezett meg Ellis Islandra, hol az orvosok megállapították, hogy a gyer- mek himlőbőrszenned és kezze- lést végett a kórházba szállított- ta. A bevándorlási hatóság, a család többi tagját is visszatár- totta, míg Piroksa felgyógyu.

PERSHING KITÜNTETÉSE. Pershing tábornok átvesszi Ged- des angol nagykövettől London városának ajándékát, egy pom- pás arany diszkardot.

Budapest Fővárosi Kötvények 4 1/2 a kamat. A tőkésért és kamatért Bu- dapest fővárosnak minden- nemű vagyona felel.

Szökös Mihály, midőn család- jának megérkezésétől értesült, azonnal 100 dollárt küldött né- jének Ellis Islandra. Néhány nappal a pénz elküldése után értesített kapott, hogy családja, a kis Piroksa betegesége folytán nem mozdulhat a szigetről. A hír vétele után rögtön New Yorkba utazott. Megjelent az ellis islandi vizsgálóbíró előtt, hol kijelentette, hogy New Yorkban marad mindaddig, a míg a kórházban levő két gyer- meke felgyógyul. Együttal arra kérte a vizsgáló bíróságot, hogy bocsássa ki nejét és három idő- sebb egészségese gyermekét, mert az ő számukra már ideiglenes lakást bérelt az E. 81-k utca- ban. A bíróság eleget tett Szö- kös kérelmének, — mégis az- tal a kikötésével, hogy minden eshetőségre, 250 dollár biztosíté- kőt tartozik letenni. Szökös az összeget azonnal befizette a be- vándorlási hatóság ellis islandi pénztárába.

Ujabb szökés. NEW YORK, N. Y. — Se hossza, se vége az ellis islandi szökéseknek, melyek az elmúlt éjjelen ismét egygyel szaporod- tak. A bevándorlási hatóság nem akarja, hogy az illetőnek neve és nemzetisége köztudó- mássá jusson, annyi azonban mégis kiszivárgott, hogy a meg- szokott ember egyike volt a leg- veszedelmesebb anarkistáknak, és letartóztatása óta, több bajt okozott a bevándorlási hatóság- nak, mint bármely más letartó- zatott radikális.

A szökés részleteiből annyi volt megtudható, hogy az anar- kista a visszatartottak főpüle- tének harmadik emeleti ablakán át jutott a szabadba, honnan egy bizonyos magassáig le- ereszkedett, aztán leugrott és eltűnt az éj homályában. Néme- lyek szerint, a szökésről előre értesített barátai várták a közel- ben csónakkal, míg mások ké- zelték a közeli New Jerseybe. A bevándorlási tisztviselők azt mondják, hogy a megszokott anarkista, kit öt héttel ezelőtt tartóztattak le, 10,000 dollár biztosítékot ajánlott fel, hogy szabadlábra helyezték, de me- lyet a hatóság el nem fogadhat- ta, — már azért sem, mivel időközben a felsőbb bevándor-

lásai hatóság, az ember deportá- lását rendelte el. Uhl, bevándorlási segédbiztos azon reményének adott kifeje- zést, hogy a szökésényt hamar-osan elfogják és Ellis Islandra vissza fogják vinni.

STINNES Ezt a német nevet is meg kell tanulni. Meg kell tanul- ni a német bírdalmon kívüli is, de különösen ott, Germá- niában, néves többit emleget- tett név és mindenki azt kér- di: Mit akar Stinnes? Mily céljai vannak? Manapság hat- talom Stinnes. Még nincs öt- ven éves, féktelen ambíció sarkalja, végtelen energia la- kozik benne, világosfeju, ke- menyelvű, titáni koncepeió- ju, félelmet nem ismerő. Kö- rülbelül a legzadagabb ember Németországban. Az ipar terén vezető egyéniség. Igazi terméke annak a szellemnek, a mely mint Ballin, a császár közreműködésével oly hatal- masan föllendítette a német ipart. Még 1913-ban, bár már milliommios volt, még csak ta- nitványának volt tekinthető az akkori nagyoknak. A mult

NILES-I OLVASÓINKAT tudatjuk, hogy Veres István (518 Depot Str.) közismert üz- letembert bíztuk meg lapunk közreműködésével oly hatal- masan föllendítette a német ipart. Még 1913-ban, bár már milliommios volt, még csak ta- nitványának volt tekinthető az akkori nagyoknak. A mult

Birtonságban lesz a pénze, amit haza küld. AMERICAN EXPRESS CO.

Pénze biztos, ha az American Express Company által küldi. A mi nyugtának és sok éven át tisztességes működésünk szavatosságot nyújt Önnek. Az American Express Company nem új intézet. 1841-ben volt alap- itva, befizetett 18,000,000.00 dolláros tőkéje van és építettett egy buszony egyenes palotát, mely birtoka és melyben főirodái vannak elhelyezve. A Társaság sok éven keresztül foglalkozik pénzügytalansággal és ma több pénzküldést eszközöl, mint bármely más pénzintézet. Mindennemű pénzügyben kívül még tengeri és földközi szállítással is foglalkozik a külföldön és utazó társaságokat vezet a világ minden részén. Vannak saját iróddi sok európai fővárosban és rohamosan gyarapítja azok számát. Ha birtonságot, pontosságot és eredményt akar, küldje pénzét American Express pénzügytalvány, csak vagy kábel útján. Magyar és egyéb külföldi közpénzt árusítunk. Használja belföldi Money Orderünket, ha pénzt küld vagy szám- lát fizet itt vagy Canadában. Kérésre fel helyi iróddankat: 2048 E. Ninth St., Cleveland, O. vagy írjon anyanyelvén a következő címre: FOREIGN MONEY ORDER DEPARTMENT AMERICAN EXPRESS COMPANY 65 BROADWAY, NEW YORK.

A "Szabadság" július 12-iki számából.

A DOLLÁR ÉS A KORONA ÁRÁNK HULLÁMZÁSA. A pénzküldés helyes mód- ja. — Dollárokat, vagy koronákat tanácsosabb Magyarországra külden- ni? Az utóbbi idők árfolyamai a korona küldést ajánl- ják. Az utóbbi időben számos le- vélbeli és szóbeli kérdézősködés érkezett lapunkhoz, melyben a végződő az iránt való véle- ményünk és tanácsunkat kérte, hogy a Magyarországra vagy a külföldre Magyarországnak idegen- uralom alá került területeibe való pénzküldésnél mi a jobb: koronát vagy dollárt küldeni. Hogyan kap a címzett több ko- ronát, vagy lelt? Ha a feladó itt veszi meg a koronákat, avagy ha dollárutalványt küld. A válasz a kérdésre tulajdon- képen nagyon egyszerű. Hogy bonyodalmasnak látszik, az csak onnan származik, hogy legtöb- ben — mindenesetre azok, akik érdeklődnek, — nem tudják azt, hogy a dollárutalványt a ren- deltetési helyén nem dolláro- kban fizetik ki, hanem annak az országának a törvényes pénzé- ben napi árfolyam szerint, a melybe a dollárutalvány szól, vagyis magyar koronában, ro- máni leiben, cseh koronában, ju- goszláv koronában vagy dinár- ban. Így már egyszerű a felelet. Ha a korona ára a dollárral szemben az alatt az idő alatt, a míg az utalvány postán van, emelkedik, akkor a megérkező- kor a dollárutalványért keve- sebb koronát fognak kifizetni, mint a mennyit a feladó a dol- lár utalvány összegéért itt a fel- adáskor kaphatott volna. Ha persze a korona ára időközben esett volna, akkor többet kapna a címzett a dollárutalványért, de a korona az utóbbi hetekben, mondhatnók hónapokban állan- dóan emelkedésben van. Így áll a dolog elméletleg, a gyakorlatban azonban sajnos nem mutat. Sok magyarországi bank illetéktelen hasznot vesz a dollárutalványok beváltásánál és nem adja meg a dollár utal- vány teljes értékét a napi árfolyam szerint, hanem annál kevesebbet, illetve rosszabb árfolyam szerint váltja be a dol- lárutalványt. Hogy mint gondolkodnak e- ben a kérdésben Magyarorszá- gon, itt közlünk egy levél-rész- letet. A levelet az egyik legna- gyobb, legtekintélyesebb buda- pesti napilap szerkesztője írta amerikai megbízottjának, az il- lető újság amerikai előfizetői áráról van benne szó és a május 31-ről kelt levél többek között a következőket mondja: "Az utóbbi napokban a buda- pesti főpénztár a külföldi valu- tákban nagy áresékek állottak be, a dollár lement 130—160 ko- ronára. Mivel a 160 koronás árfolyam mellett még azt az áru- sem kapom meg az Amerikában előfizetett példányok után, a portó tekintetbe vételével, amit itt Budapestem kapok, az elár- molási összegeket csak korona- értékben fogadhatom el. Eppen ezért is ezentúl az elármolási összeget korona értékben küld- töt csakokban kérem. Végül van egy praktikus ol- dala is a dolognak. Ha dollár utalványt küldünk a feladó nem tudja, hogy mennyi koronát ka- pott a címzett, a míg csak tőle az elismerőlevelet vagy nyugtát meg nem kapta. Ha ellenben ko- ronát küld innen, akkor elejétől fogva tisztában van azszal, hogy mennyi koronát fognak Magyar- országon kifizetni. Fenti cikkünket, válasszával írjuk a hozzátk beárkesztett több rendbeli kérdézősködésre.

Az itt leközölt cikk a Szabadság e heti hétfői számában jelent meg. Részletesen foglalkozik azszal, hogy koronát vagy dollárt küldjön-e a pénz- küldő Magyarországra.

OLVASSA EL

Ha nincs egészen tisztá- ban azszal, hogy mit küld- jön Magyarországra koro- nát, vagy dollárt, megta- lálja a pontos felvilágosi- tást ebben a cikkben.

OLVASSA EL

Sok téves hírt kell az em- bernek olvasni mostaná- ban a részben, hogy hogy jár jobban az ember, ha koronát vagy dollárt küld Magyarországra. Ez a cikk megadja a felvilá- gosítást.

OLVASSA EL

KISS EMIL BANKÁR 133 SECOND AVE., NEW YORK BUDAPESTI IRODÁNK KEREPESEI ÚJÁN

CLEVELANDI HIREK

URI BETÖRŐ A WEST SIDEON.

Öt otthonba is behatolt, de egyikből se zsákmányolt semmit. — Sikeresen elmenekült.

Az Edgewater driveon egy titokzatos "uri betörő" öt házába is behatolt szerdán éjjel, de mindegyik házból elmenekült, anélkül, hogy rabolt volna valamit.

A betörő jól öltözött fiatal ember volt, orra fölött kis fekete szemmaszkot használt, egyik kezében fényszóró volt, a másikban revolver. Két házból is észrevették, de mindkét sikertelenül nagy hirtelen eltűnt, mielőtt megközelíthették volna.

Nem egy házból ezer meg ezer dollár ára ékszeret vihetett volna el könnyű szerrel, de — mintha egyebet kerestett volna, ékszerreke nem nyúlt.

Először, este 10 óra tájban Marvin J. Bacon, a Bacon Engineering Sales Company üzletvezetője 10111 Edgewater drivei otthonába hatolt be a pince ablak légyablakának feltörése után. A pincében körülnézett s aztán üres kézzel távozott.

Pár perce elhajnali 1 óra előtt William B. White 11006 Edgewater drivei pincéjében járt a különös betörő, de innét se vitt el semmit.

Elliot H. Whitlock gyáros otthonát látogatta meg két előszékeltlen betörő — után. Whitlock meglátta és lestejtett, hogy a fényszóróval járó alakot elriaszta. Mivel meglátta kezében a revolvert is, előbb visszament Whitlock a maga revolveréért, de amikor visszatért, a betörő a konyhájaig keresztes elmenekült.

William E. Telling, a Telling Belle Vernon Company elnöke házába is sikeresen a betörő. A házvezető és férje észrevették, de amikor rendőrt hívtak, innét is ellillant.

Mig a rendőrség nyomozta, behatolt az ötödik otthonba, James King 11206 Edgewater drivei házába is, de innét is anélkül távozott, hogy bármit is elvitt volna.

A SZENT JÓZSEF LOVAGOK PÍKNIKJE.

Julius 25-én lesz a Neals farmon. — Sokan készülnek rá.

A West Sidei Szent József Bsegyelet Lovagosztálya az idén július 25-én, vasárnapon egy hétre tartja meg szokásos évi piknikjét. Az idén a west sidei magyarok kedvelt kirándulóhelyén, a State roadi Neals farmon lesz a nyári multság, amelyre már most meghívják a Szent József lovagok a Szent Imre hitközség és a hitközségi egyletek tagjait, a clevelandi testvéregyleteket s a magyarságot általában. A rendezésért arra törekszik, hogy a vendégek pompásan tölthessék el a délutánt a Szent József piknikjén.

TÜK A LEVESBEN.

Egy válni akaró magyar ember vádját a felesége ellen.

Bodnár István váloper indított a felesége ellen, aki a 9520 Buckeye roadon lakik. A perindítást többek közt avval okolja meg, hogy a múlt márciusban kórházba került, mert a felesége fonográf tüket tett a levebbe, amelyből aztán a gyomrába kerültek.

Bodnárné tagadja a vádat.

ÁGYÁHOZ KÖTÖZÖTT LEÁNY.

A kegyetlen betörő megelégelt a leány megkötözésével, zsákmányra nem tett szert.

Amikor Ollie Koetie fűszerkihordó fiu esütőrtökön delőtt benyitott Vivian Patterson husz éves leánynak a 898 E. 76th streeten levő otthonába, az egyik szobából gyanus morgést hallott. Bement a szobába s ágyához kötözve betömött szájával találta a leányt, aki, miután a fiu feloldozta, elmondotta, hogy betörőnek esett áldozatul.

A leány anyja reggel munkába ment, ő meg tovább aludt. Eközben betörő hatolt a lakásba s megkötözte a leányt, mielőtt az felébredt.

A tettes nem vitt el semmit sem a lakásból, bár az összes szobákat átkutatta.

Matovitz rendőrkapitány vizsgálatot indított a titokzatos ügyben.

BELESZÖLT A TEMETÉSE RENDEZÉSÉBE.

Hazatért a halottnak vlt férj, amikor a felesége a temetésrendezésével tárgyalta az eltemetést illetőleg.

Paska Jánosné, aki a 2792 E. 25th streeten lakik, értesítést kapott szerdán reggel, hogy férje munkába ment szívszélhűdést kapott és meghalt az utcán; a holttestét beszállították a meggyorgueba, ahonnan majd a temetésrendezővel elhozhatják.

Paskáné gyászruhát öltött és elment a temetésrendezőhöz s meghagyta neki, hogy hozza ha za a morgueból férje holttestét. A temetés rendező haza is hozott egy holttestet, egy munkasembernek a temetőt, amelyet az utcán találtak kora reggel.

De megváltóztál! apjuk! De megváltóztál! — zokogott Paskáné, mert bizony sehogyan sem ismert férjére a halottnak. Eppen a temetés részleteiről kezdett tárgyalni az "ösvég" és a temetésrendező, amidőn nyílik az ajtó s belép rajta fáradtan, de friss, jó egészségben Paska János.

A felesége majdnem elájult az újabb eset hatása alatt. Őda nézett a halottra, hogy nem támadt-e föl. Nagynehezen hitt a szemének s visszaviette a holttestet a morgueba s tovább élni kezdte boldogan.

ÚJ VÁROSI JÁTEKTÉR

A Woodland ave. és E. 79th St. sarkán nyitották a gyermekszereg nagy örömeire.

Rézbanda koncerttel és közönségszel nyitották meg tegnap a város huszonegyedik játékterét az E. 79th St. és Woodland ave. sarkán, a volt dologház udvarán.

A megnyitó ünnepélyen beszédet tartott Floyd E. White, park és közbirtok igazgató, Jacob Stael, a 17. ward tanácsosa és Fred S. Day, közszórakoztatási biztos.

Harper Garcia Smythe, helyettes biztos, karnagy vezetés alatt vagy 3000 ember vett részt a hazafias éneklésben.

Egy héten belül új játékteret nyílik meg a gyermekek részére az Aetna road és Broadway sarkán is.

LABIZZADÁS ELLÉNI KURA

TELJES JÓTALLAS MELLETT KEPEK GYÓGYSZERTÁRBAN 2017 W. 25th St. Cleveland, O.

A CLEVELANDI MAGYARSÁGNAK még sohasem volt ilyen jó alkalma. Használja ki! Cleveland legmegbízhatóbb Furance vállalata, hogy megkönnyítse minden háztulajdonosnak a furnace építést, elhatározza, hogy mindenkinek könnyű havi részletfizetésre állít be pincéjébe Furnacet és minden munkért jótállást vállal. — Jöjjen be személyesen vagy hívjon fel telefonon s azonnal megadjuk feltételeinket. Ne várjon az éssig, mert annyi lesz a munkánk, hogy akkor sokáig kell várnia. UNITED SHEET METAL & FURNACE WORKS 6001 WOODLAND AVE. CLEVELAND, O.

LEVELE VAN MAGYARORSZÁGBÓL.

Takács Gábornak 2781 E. 79. Str. Cleveland, O. Feladó ifj. Stéh István Tiszalók.

Jeszek Vincének Youngstown, O. Jeszek Vince honvédőtől Debrecen.

Tokay Mihálynak Cleveland, O. Feladó: Horváth Vendelné Miskolc.

Vasvári Eleknek Cleveland, O. Feladó: Hatvani Erzsébet Nyirpiricse.

Sek Fik, Utah Szabolesme-gyészterédi Gulyás Andy írja meg címét Steve Gulyásnak Box 15 Red/Jacket, W. Va., hogy fia levelét elküldhesse.

Indiana Harbor, Ind. Fodor István írja meg pontos címét Alex Varga B. 27 Stone, Ky.-ba, hogy őháza levelét megküldhesse.

Völffinger Péternek Pápeteszé Veszprémmegyéből gyermekeiről levele van Mészáros Gábor 499 New Castle Street Sharon, Pa.

Mészáros Gábor 499 New Castle Str. Sharon, Pa. sziveskedjék a Völffinger Péter levelét Box 48 Stonega, Va. elküldeni.

Makkai Irén Hancock Ave. Cleveland, O. címét kéri fia Makkai Béla VIII. Körös-ut 31. III. 49 Budapest.

Florucz Miklós fivére címét kéri az Arad, Körösökönny: szül. Florucz János rokkant Dörpátlan Tolman.

CIMET KÁRNEK A SZÜLŐHAZÁBÓL.

Makkai Irén Hancock Ave. Cleveland, O. címét kéri fia Makkai Béla VIII. Körös-ut 31. III. 49 Budapest.

Florucz Miklós fivére címét kéri az Arad, Körösökönny: szül. Florucz János rokkant Dörpátlan Tolman.

Makkai Irén Hancock Ave. Cleveland, O. címét kéri fia Makkai Béla VIII. Körös-ut 31. III. 49 Budapest.

Florucz Miklós fivére címét kéri az Arad, Körösökönny: szül. Florucz János rokkant Dörpátlan Tolman.

KERESTETÉS SZIBÉRIÁBÓL.

Mácsik Lajos esztergomi ill. hadifogoly Vladivostok kéri Cs. Mihály volt esztergomi lakos kereszteszülteinek Erdélyi Ernő bajori ill. nagybatya címét. Levelét is írt.

Szeles István 5-ik hónapja gya logezredbeli hadapród keresi Amerika ismeretlen helyén lakó rokonát: Horosányi Mihály nyomdását. A ki ismeri, vagy tudja a címét, írjon a következő címre: Mr. Stefan Szeles, Kriegerfänger Kadett, Nikolsk-Ussurisk, E. Siberia.

LEVELÜK VAN AZ AMERIKA VÁROS KERESZTNÁL NEW YORKBAN:

Majoros Jánosnak (Boldva). Feladó: Majoros Ignác Sajószentpéter. Pogány Lajosnak (Sajóhábonny), feladó: ugyanaz.

Borsodi Jánosnak (Nyomári). Feladó: Urbán János Sajószentpéter. Tavarszki Károlynak (Edelény) és Péter Jánosnak (Erdély). Feladójuk: Palkó Mihály Sajószentpéter. Róth Simon női szabónak és Feinberg Róth Sadynek Dr. Vass Istvánól Budapest. Losanyi Anának. Feladó: Udvardy József Budapest. Paul Nick-nek, feladó: Valló Gusztáv Budapest. Menjenek vagy írjanak értök: Hungarian Section, American Red Cross F. L. S. 1107 Broadway, New York City.

HALÁLRAEÁZOLT GYERMEK.

A hét éves ficska meghalt a gépkocsi kerekai alatt.

James Ohlands hét éves ficska, akinek szülei a 3710 E. 53th streeten laknak, robozó autómobilok előtt átkart szaladni az utcán. Az egyik kocsit, a Home Fried Cake Co. truckyja elgázolta a szerencsétlen gyermeket, aki szörnyet halt a teherautó kerekai alatt.

ISMERI ÖN A VERHOVAY SEGÉLY EGYLETET?

Ismerkedjék meg vele még ma. Az ismeretség hasznára lesz Önnek és családjának. Keresse fel a helybéli fiók tisztviselőit, vagy tagjait, ők majd részletes felvilágosítást adnak Önnek.

Ha az Ön lakóhelyén nincsen fiókja a Verhovay Segély Egyletnek, az esetben írjon felvilágosítást a központi titkárnak erre a címre:

Secretary Verhovay Aid Association, Hazleton, Pa.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

Minden házbán tartásuk kénél a BIZONFFY MAGYAR-ANGOL és ANGOL-MAGYAR SZÓTÁRT vagyis TOLMÁCS-KÖNYVET. A két kötetet füve \$2.50-ért küldi a Szabadság bérmentve. Siessen a rendelésel, mert nem sokáig tart a kedvezményes ár. Küldje a pénzt készpénz, Money Order alakjában pontos címevel erre a címre: Szabadság, Szoátir Osztály, Box 171, Cleveland, O.

A san franciseoi Hotel Bellevue. Alfred Smith, New York állam kormányzója és Charles F. Murphy, a new yorki Tammany Hall elnöke, Amerika leghatalmasabb politikai "boss"-a.

EGYHÁZI HIREK.

A DONORAI MAGYAR REFORMATUS EGYHÁZ KÖRÉBŐL.

A donorai magyar reformátusok, bár nagyon kis számban vannak, még is igyekeznek arra, hogy az egyházi életet virágzásban tartassák. Az elmúlt szombaton tartották egyházi mulatságot, amelyen szép számban vettek részt nem csak Donoráról, hanem a közel vidékről is. Az estélynek szép jövedelmét biztosítja az a jó szokás, hogy az egyház tagjai mindent adományoznak, s így csak a zeneért, a teremért és a nyomtatványokért van kiadás. Az egyház előjáróságának a célja az, hogy az esztendő folyamán adósságának a jó részét, legálább a felét, ami nem több, mint kilencszáz dollár, lefizesse. Hogy a cég elérje, szükség van a legnagyobb oszartásra és együttműködésre.

Most, hogy az időváltottatás a vasut nem vette át, az istentisztelet második és negyedik vasárnap tartatik. Ez pedig második vasárnap este hét órakor. Negyedik vasárnap délelőtt fél 11 órakor.

A múlt vasárnap több szülő jelentette, hogy szeretné gyermekeit megkonfirmálni. Ez okból minden pénteken, így már 16-án, délután négy órától konfirmáció oktatás lesz az iskolában. Ha lesz elég jelentkező úgy rendezés tanítás is fog tartatni a gyermekek számára s ez esetben a tanítás pénteken reggel és délután, szombaton reggel és délután lenne. Természetesen ez a terv attól függ, hogy mennyien jelentkeznek. Kévsz gyermek mellett a nagy költséget nem lehetne fedezni. De ha lesz legálább 20 gyermek, úgy a tanítás is meg lesz tartva.

Legközelebb tehát pénteken délután négy órakor kell jelentkezni az iskolában. A tanítás díj egy gyermek után két dollár.

A SPRINGDALEI EGYHÁZ KÖRÉBŐL.

A Springdalei magyar református gyülekezet julius huszedikén. Springdaleben is, mint más helyeken megtartották még azt az ostoba szokást, hogy tüzet ednek a gyermekek kezébe is. Itt is rakétákat eresztettek, lövöldöztek az emberek és ifjak s egy égi szikrától meggyulladt a postahivatalnak a redőnye. A tűz hamar elterjedt s

A Springdalei magyar református gyülekezet julius huszedikén. Springdaleben is, mint más helyeken megtartották még azt az ostoba szokást, hogy tüzet ednek a gyermekek kezébe is. Itt is rakétákat eresztettek, lövöldöztek az emberek és ifjak s egy égi szikrától meggyulladt a postahivatalnak a redőnye. A tűz hamar elterjedt s

A Springdalei magyar református gyülekezet julius huszedikén.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

BUFFALO ÉS KÖRNYÉKE

Közl: B. L. Naményi, 41 Exchange St.

MEGSEBÜLT MAGYAR.

Tóth József, venceselői (Szabolcsmegeye) illetőségű honfitár... Kétféle, az egyik a legközelebbi fajú, alig két mérföldnyire innen.

OLCSÓ HAZ.

Két emeletes, 4 családias ház, örökség leszára miatt ketezer dollárért azonnal eladó.

ÓHAZAI LEVELEK.

A buffaloi főpostán újabban a következőknek van kézbesítésre váró levele: Boehm Károly plebános, Gróf Katalin, Kuczko Mihály, Seres Ottó, Novák Aladár és Fineder János.

HITKÖZSÉGI PIKNIK.

A Szt. János r. kath. hitközség mulatsága.

SO. BETHLEHEM, Pa. — A Szent János r. kath. hitközség július 4-én fenyésen sikerült hitközségi mulatságot rendezett az University parkban.

A teljes erkölcsi sikeren kívül, valóban szép az anyagi eredmény is, mely az új rom. kath. templom javára jelentékeny összeget eredményezett.

AZ ITAL RABJA.

Megölte a whiskey, ginger és patent orvosság.

GREENSBURG, Pa. Saroky Károly bányász a szomszédos Hecla bányából, nagyobb társaság szemelattára, szöszörintü értelemben agyonitotta magát.

BETEGEK ÉS HAZAUTAZÓK... DR. VARGA JÁNOS 68. Street, Second Ave. New York.

WEST VIRGINIAI HIREK

Közl: Andreánszky Gyula, Box 492 Outletsburg, Ky., a Szabadság West Virginia, Virginia és Kentucky képviselője.

KERESZTELESEK.

Switzer, W. Va. — Szabolcsmegeye nyirbátóri Diezko György magyar bányász születésű neje, Fábán Anna kedves leányával örvendeztette meg.

Sharpless, W. Va. — Négrádmegye — Ságújfalusi születési neje, Léval Julianna kedves leányával örvendeztette meg.

Sharpless, W. Va. — Szatmármegye panyolai Kendes János Szatmár, szamoszegi születési neje, Kosa Ilonka kedves leányával ajándékozta meg.

Sharpless, W. Va. — Szatmármegye olcsvai Arday Sándor Ungmegye kisgöcsei születési neje, Kiss Erzsébet kis fiával örvendeztette meg.

Araoma, W. Va. — Győrmegey koronói Vida István neje, Kovács Terézia fia gyermekével ajándékozta meg.

Sharpless, W. Va. — A Bukovina-i Isten segitséje Biró Vilmos Abaujújvárosi születési neje, Németh Erzsébet fia gyermekével örvendeztette meg.

Dehne W. Va. — Veszprém szengári Darvalos Lajos neje Pak Erzsébet fiúgyermekkel lepte meg. Az újszülött Edly Henrik és neje, Simon Mariska az Araoma, W. Va. róm. kath. templomban Lajos Antal névre kereszteltették meg.

Holden, W. Va. — Szatmármegye makkosjányosi Popovics József neje, Barna Borbála fiúgyermekkel örvendeztette meg.

Sharpless, W. Va. — Sopron megye pályi Horváth József a Győrmegey geesegymartai születési neje, Hujter Teréz leányával örvendeztette meg.

Sharpless, W. Va. Szatmármegye azamoszegi Puskás Gábor a mészászeiki születési neje, Betéry Boriska fia gyermekével örvendeztette meg.

KIHOZATAL EURÓPÁBÓL

ZÁRO C. HENRY BANKAR

Ha rég nem látott családját, rokonait vagy ismerőseit ki akarja hozatni Magyarországra bármely részéről, forduljon bizalommal hozzánk.

EURÓPÁBA KÜLDJÜK aki kihozza magával az Ön hozzátartozóit és megóvja őket az uton mindenféle kellemtelenségtől.

PÉNZKÜLDÉS Az általunk küldött pénzek törvényesen lebélyegzett koronáknak, minden hiány nélkül lesznek kifizetve óhazai szereteteink.

HAJÓJEGYEK Záró C. Henry, bankár, az összes hajótársaságok hivatalos képviselője.

UTLEVELEK Záró C. Henry, bankár külön hivatalnokot tart azon céllal, hogy honfitársainak segítség nyújtson az utelvelek megszerzésénél.

ZÁRO C. HENRY, Bankár 39 Cooper Square, Cor. 6th St. New York

EGYHÁZI HIREK.

A PITTSBURGHI ÉS VIDÉKI MAGYAR REF. EGYHÁZ KÖRÉBŐL.

Közl: Kalassy Sándor esperes. Istentiszteletek.

Vasárnap, e hó 18-án a következő istentiszteletek tartatnak: 1. Reggel tíz órakor vasárnapi iskola.

Az Ifjúsági Egyesület Picnicje.

Jövő vasárnap délután, ha kedvező lesz az idő az Ifjúsági Egyesület picnicet rendez a Johnston Ave. végén levő farmján.

Araoma, W. Va. — Győrmegey koronói Vida István neje, Kovács Terézia fia gyermekével ajándékozta meg.

Sharpless, W. Va. — A Bukovina-i Isten segitséje Biró Vilmos Abaujújvárosi születési neje, Németh Erzsébet fia gyermekével örvendeztette meg.

Dehne W. Va. — Veszprém szengári Darvalos Lajos neje Pak Erzsébet fiúgyermekkel lepte meg.

Holden, W. Va. — Szatmármegye makkosjányosi Popovics József neje, Barna Borbála fiúgyermekkel örvendeztette meg.

Sharpless, W. Va. — Sopron megye pályi Horváth József a Győrmegey geesegymartai születési neje, Hujter Teréz leányával örvendeztette meg.

Sharpless, W. Va. Szatmármegye azamoszegi Puskás Gábor a mészászeiki születési neje, Betéry Boriska fia gyermekével örvendeztette meg.

EGYHÁZI BAZÍR.

A pittsburghi egyház javára augusztus 30-án és 31-én, valamint szeptember hónap elején Bazár lesz.

A pittsburghi Szent Anna egyházközségben nagy öröm uralkodik, amióta nemcsak anyagi, hanem erkölcsi is a haladás nagy útját tette meg a hitközség.

A pittsburghi Szent Anna egyházközségben nagy öröm uralkodik, amióta nemcsak anyagi, hanem erkölcsi is a haladás nagy útját tette meg a hitközség.

A pittsburghi Szent Anna egyházközségben nagy öröm uralkodik, amióta nemcsak anyagi, hanem erkölcsi is a haladás nagy útját tette meg a hitközség.

A pittsburghi Szent Anna egyházközségben nagy öröm uralkodik, amióta nemcsak anyagi, hanem erkölcsi is a haladás nagy útját tette meg a hitközség.

A pittsburghi Szent Anna egyházközségben nagy öröm uralkodik, amióta nemcsak anyagi, hanem erkölcsi is a haladás nagy útját tette meg a hitközség.

A pittsburghi Szent Anna egyházközségben nagy öröm uralkodik, amióta nemcsak anyagi, hanem erkölcsi is a haladás nagy útját tette meg a hitközség.

A pittsburghi Szent Anna egyházközségben nagy öröm uralkodik, amióta nemcsak anyagi, hanem erkölcsi is a haladás nagy útját tette meg a hitközség.

A pittsburghi Szent Anna egyházközségben nagy öröm uralkodik, amióta nemcsak anyagi, hanem erkölcsi is a haladás nagy útját tette meg a hitközség.

A pittsburghi Szent Anna egyházközségben nagy öröm uralkodik, amióta nemcsak anyagi, hanem erkölcsi is a haladás nagy útját tette meg a hitközség.

CUNARD LINE DUPLA CSAVARU GÖZÖSE, A PANNONIA AUGUSTUS 28-AN INDUL DUBROVNIK, TRIESTZ és NAPOLY-ba

LLOYD SABAUDO 3 State St., New York. REGINA D'ITALIA JULIUS 17-ÉN

ANCHOR LINE Követlen Dubrovnikba és Triestbe S. S. ITALIA

FRENCH LINE COMPAGNIE GENERALE TRANSLANTIQUE MAGYARORSZÁGBA

VIKTOR E. FAITH Conemaugh, Pa. Johnston, Pa. Magyar pénzüket és hajóját iradja

NAGY ÉS BIZTOS HASZON VÁSÁROLJON AZONNAL BUDAPEST székessé város 4 1/2% kölcsönkötvényeiből

HENRY J. SCHNITZER STATE BANK 141-143 WASHINGTON ST., NEW YORK

MAGYARORSZÁGBA VALÓ CSOMAGKÜLDÉS Kevés a teherszállító hajó Magyarországra.

PÉNZT KÜLDÜNK gyorsan és biztosan, postán vagy sűrűnyileg DOLLÁR-KORONA

A. J. NEBE CO. 26 WEST FORT STREET, DETROIT, MICH.

VÉSSE JÓLEMLÉKEZETÉBE Szeptember havát, mert akkor 12 éves fennállásunk megünneplésére mindenki, aki szelvények közt békés, az örökét járuló ajándékon kívül külön ajándékot, azonnali megfizetésű díjat is fogunk adni.

HAJÓJEGYEK az összes vonalakra, az óhazából Amerikába, a társaságok eredeti árai mellett.

UTLEVELEK postán vagy sűrűnyileg a legközelebbi napi árfolyam mellett.

KÖZJEGYZŐI ügyek szakszerű és pontos elintézésére.

KORONA vagy dollár checkek kiállítására bármely áhazai bankra.

Fodor és Buszóczi Államig engedélyezett pénzüket, pénzváltó, hajójegye és közjegyzői intézet.

JAKAB ÉS TÁRSA 423 E. 5th STREET, NEW YORK, N. Y.

DR. RUSSELL 176 E. Jefferson Ave., Woodward Ave.-től keletre egy ajtó. DEROT, MICHIGAN.

VASÁRNAP

szabadság Sunday Magyarországon

Halálugrás

a Niagarába — nem is olyan ritka cím már az újságokban, mégis, minden új esetenél, minden újabb újsághírnél, ami arról számol be, hogy valaki esolnakkal, hordóval, vagy akármivel kísérletet tett a Niagarán való sértetlen átkelésre, meg kell döbbsenni az emberi vakmerőségen.

A veszélyesnek, a halálnak a megkísértése benne van az emberi természetben. E nélkül a perverz érzés nélkül talán nagyon sok emberi találmány sose jött volna létre. Az ember a veszéllyel járó gyönyörűséget hajszolta és közben az emberiség javát célzó találmányokra bukkant. Ez legalább az eredményében igaz volt.

Vannak azonban, és ilyenek: akik hidakról összetett kézzel fejeset ugranak a folyóba, vagy hordóba bujnak és leereszkednek a Niagarán, akikben ez a gyönyör hajhászás sincsen meg, egyszerűen reklámból vakmerők, a nevüket akarják forgalomba hozni. Mint Herostrates, a rabszolga, aki felgyújtotta Diana istenasszony ephesusi templomát, hogy a neve fentmaradjon.

Herostratesnek szerencséje volt. Első volt a nagyarányú reklám terén. De ezek a szerencsétlenek, akik mind többen és többen jelentkeznek, hogy a Niagarabai összetörjék magukat, egymásnak csinálnak egészségtelen konkurenciát. A nevük ma még az újságban ragyog, holnap már senki se emlékszik rájuk.

Ezek a szerencsétlen bolondok, ha azt a rettenetes akaratot, ami ahoz kell, hogy valaki rászánja magát arra, hogy a Niagarán egy hordóban leereszkedjék, arra használták volna, hogy az emberiség javát szolgálják, ha mérges gázokkal dolgoztak volna, és ebbe hálnak bele, de előbb felfedezik, a Röntgen sugarat, vagy a tüdővész bacillusát, tisztelettel övezve maradt volna fent a nevük! Így még az az elégtételük sincsen, ami Herostratesnek volt.

Jegyszedő

volt a clevelandi Colonial Theater-ben, a fiatal, a szép, az ambiciózus Rose Burdick. Hónapokon keresztül minden este megjelent a Colonial színház nézőterén, udvariasan fogadta a közönséget, elkérte a jegyeket és pontosan helyébe kalauzolt minden fiút, minden leányt. Jegyszedő volt Miss Burdick, de nagy, nemes és szép ambíciók fűtötték ifju lelkét. Művésznő akart lenni, ünnepeket, dollárözönös "headliner" akart lenni. És mert az akart lenni, nem restelte alulról kezdeni, — a munka sikerébe vetett hittel, leg-alulról kezdem.

Es teljesülés felé közeleg Miss Burdick álma. Az elmúlt napokban vándorszintársulat játszott a színházban és a direktornak hirtelen szüksége lett egy jóképű, jómegjelenésű "szobaleányra", aki a harmadik felvonásban teát szervíroz. És a direktor szeme megakadt Rose Burdick-on és aznap este már megjelent a soklámpás deszkákon a művészi babérokra vágyó jegyszedő leány. És aznap megállapította már a rendező és a direktor, hogy Miss Burdickot egyenesen arra teremtetten az Isten, hogy ünnepeket primadonna legyen.

Így történt ez Amerikában. És eszünkbe jut, hogy a tengerentúli "kultur" országokban milyen előképzettség és előtanulmány és előáldozatok után kerül színpadra a "művésznő". És hogy rendszerint megfordítva történik a Burdick-eset: színpadon kezdik és jegyszedésen végzik....

Az ügyész szeme,

a mely rápillantott a chicagói hádnagyra és felfedezte benne a gyilkost, a lélektan-nak, a legmodernebb tudománynak a diadala. Hogy úgy mondjuk: tudományos alapja van az ügyész szemének; az ösztönös megfigyelés. A többi már tudás — pure and simple. Tudás és meggyőződés.

A gyilkos hadnagy, aki alávaló ravassz módon tette el láb alól a feleségét, nem tette az ügyészre, aki kihallgatta, a kétségbeesett férjnek a benyomását. Felkelte benne a gyanút, jelentkezett a tudományos megfigyelés első jelensége: az ösztön utmutatása, a többi már a lélektannal ismerős ember szisztematikus munkája volt. Két-három kihallgatás után igazolva látta az ösztönét, helyébe a meggyőződés lépett, be kellett bizonyítania a tét-a-tét: a hadnagy bűnös voltát. A hadnagy három hétig tagadt és fél chicago felháborodott, hogy az ügyész mint kinez egy ártatlan embert, akinek megölték a feleségét! És a tudomány diadalmaskodott. A hadnagy vallott.

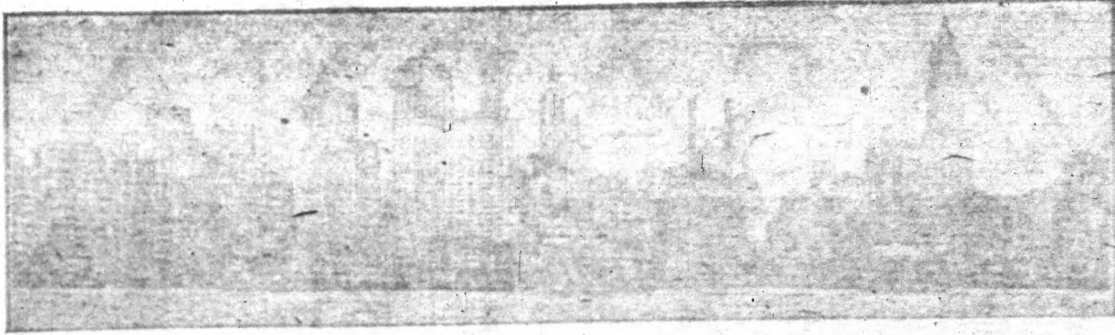
Nem tudjuk, a chicagói ügyész sejtje-e, hogy mennyire hozzájárult a lélektan-nak a spekulatív tapogatózás mocsarából való kiragadásához: a chicagói ügyész minden-estre helyet foglalhat ama tudósok között, akik sokat kockáztattak, hogy a tudományos meggyőződésüket diadalra juttassák. Galileinek máglyán kellett meghalnia, ő talán csak orrot kapott volna felülről, ha téved — de mégis mozog a Föld! és mégis gyilkos volt Carl Wanderer!

Üldöz

a balsors, ellenem fordul a szerencse, "peches" vagyok mindenben, sárrá válik az arany a kezemben, — mondja a kishitű ember, amikor egy-két lépése botlással végződik az érvényesülés országútján. "Ellenem fordul a szerencse", — mondja a gyenge, magában nem bizó ember. És a legtöbb belenyugszik abba, hogy nem született szerencsés csillag alatt, — holott valamennyien, és legalább ebben demokraták vagyunk, — egyenlő csillagzat alatt születünk. Nincs szerencse-csillag és nem "üldöz" senkit a szerencsétlenség. Balsikerek nélkül nincsen haladás és az az ember boldogul az élet vásárjában, aki minden balsiker után, újult erővel, esapongó életkedvvel, feszült izmokkal és éber elmével, — előlről kezdi újra.

Aki bánatnak adja fejét, aki epekedésben emészti életerejét, aki a legesekélyebb kellemetlenség után töprengéssel marcangolja önmagát: eleve elvesztette a harcot. A bánatra, az epekedésre, a töprengésekre pazarolt idő és energia mindörökre elvesztett kincsek.

Az igazi embert lesujthatja a sors könnyörtelen ökle, — de csak pillanatokra és mint az ökölvíadal hőse, csak kilenc másodpercig hever a földön és ezt a nyul farknyi időt is arra használja fel, hogy gondolkodjék. Azon gondolkodjék, hogy hogyan folytassa a "fight"-ot a győzelem reményében.

New York, a világ csodavárosa

A WASHINGTONI országos népszámláló hivatal megállapítása szerint Nagy New York a világ legnagyobb városa, amennyiben a lakosainak száma majdnem elérte a 6,000,000-t. Azt jelenti ez, hogy Amerika metropolisának lakossága egy millió lélekkel szaporodott az elmúlt tíz esztendő alatt. A várost alkotó öt városrész közül Manhattan Islandnak egymagában 2,500,000 lakosa van, Bronx, amelynek csak 60,000 lakosa volt husz évvel ezelőtt, ma 800,000 lakossal díszelkedhet, Brooklynak több mint 2,000,000, Queensnek 500,000 és Richmondnak 100,000 a lélekszáma.

Peter Gray érdekes kimutatást közölt össze New York nagyságáról a New Success folyóiratban. A kimutatásból közöljük a következő részeket:

Az 1820. évben, vagyis 100 esztendővel ezelőtt New Yorknak csak 352,956 lakosa volt. Tíz évvel ezelőtt már elkerülte Londont, és amennyiben az amerikai metropolisnak 4,766,883, az angol fővárosnak pedig csak 4,523,000 lakosa volt. Már ekkor New York tehát a világ legnagyobb városa.

Több lakosa volt New Yorknak, mint az ország hat nyugati államának. Több ájra van benne, mint Dublinban, Írország fővárosában, több olasz mint Rómában, több török mint Rigában, több magyar mint Debrecenben s több zsidó mint amennyi van vagy bármikor is volt más városban.

Ez a csodaváros 92 olyan épülettel díszelkedhet, amely 250 lábnyal magasabb. A Woolworth felhőkarcoló 792 láb és 1 inces magas, ami azt jelenti, hogy nemcsak a legmagasabb ház a világon, de a második legmagasabb építmény is. Csak a párisi Eiffel torony magasabb, az ugyanis 1000 lábnyira nyúlik az ég felé.

New Yorkban naponként 654,720,000 gallon vizet fogyasztanak. Az elmúlt évben 45,121,163 dollárt szavazott meg a városi tanács iskolai célra. Van a városban 505 nyilvános iskola épület 18,000 női és 2,000 férfi tanítvánnyal. Husz lakásnegyedik blokkban a 70. és 90. utcák közt Manhattanban több iskola van mint a világ bármely más részében. A kötelező iskoláztatásra vonatkozó törvény végrehajtásával 216 tisztviselő foglalkozik.

Az első tűzoltó feeskendőt 1731-ben importálta New York Angliából s kézzel hajtották azokat. Akkor még csak 3,828 lakosa volt a városnak, amely csupán 1,200 házból állott. A tűzoltófőnököknek 60 dollár évi fizetése volt. A mostani tűzoltófőnök 10,000 dollár évi fizetést kap.

Manhattan városrészt a külvárosokkal tizenhárom tömör vashíd köti össze, amelyeknek építése 135,738,354 dollárba került. A legöregebb híd a Brooklyn Bridge, amelynek építéséhez 1870 január 2-án fogtak hozzá és 1883 május 24-én már átadták a forgalomnak. Ez a híd 6,016 láb hosszú. A legújabb new yorki híd a Hell Gate Bridge, amely a New York, New Haven and Hartford vasút tulajdona. Ez a híd 18,000 láb hosszú.

New Yorkban 46,887 gyár van. Ez a város a legnagyobb ipari központ a földkerekségen. Több mint 1950 gyárban férfurhat készítenek, még 7,800 gyárban nők és gyermekek részére állítanak elő ruháikat. Ezek a ruhagyárak

Az Egyesült Államok büszkeségének, a világ legnagyobb városának nagysága tényekben és számokban.

együttesen több, mint 900,000,000 dollár forgalmat esinálnak évenként.

Van a városban 261 színház, köztük három palotaszzerű mozgófénykép színház is. A rendes, ugynevezett beszélő színházakban 69,863 ülőhely van, de a mozikat és vídóvil-színházakat is közéjük számítva, a new yorki színházak 250,000 ember kényelmes elhelyezésére alkalmasak. A színházlátogatók az elmúlt februárban közel 7,000,000 dollárt, januárban pedig közel 8,000,000 dollárt fizettek beléptidijakban. Ennyit vallottak be az üzletvezetők az adóhivatalban, ahol a beléptidijak után januárban 783,891 dollárt, februárban pedig 695,626 dollárt fizettek jövedelmi adóba.

New York 123 pénzügyében 7,000,000,000 dollár betét van.

Van ebben az óriási városban 982,986 bérkaszánya, de azért 100,000 ember keres állandóan lakást.

New Yorkban van a Columbia University egyetem, amelynek több hallgatója van, mint a világ bármely más tanintézetének. A múlt tanévben 22,000 tanuló és 1,200 tanzak volt benne.

A new yorki parkok száma 198, terjedelmük 8,615 akker, a játékterek száma 98, az ingyenes folyó, 6

vagy tengerparti furdőhelyeké pedig 13.

Az elmúlt évben 178,441 automobil volt használatban New Yorkban. E köcsik közül 126,750-et csak kékjutásra használtak.

New York hatalmas épületei önmagukban egy-egy városnak felelnek meg, amennyiben sok ezer ember keresi bennük a kenyerét. Az Equitable Buildingben például 15 ezer férfi és nő van alkalmazva.

A new yorki szállodák forgalma nagyobb mint amekkora Páris és Berlin szállodáinak a forgalma együttvéve volt a háboru előtt. Elsősorú szállodája több van ennek a csodavárosnak, mint Londonnak és Párisnak együttvéve. Az elmúlt évben 54,600,000 egyén 136,500,000 dollárt fizetett az 1600 szállodában a kvártélyért. Minden nap átlag 350,000 idegen érkezik a városba, nem esoda hát, hogy zsufolva vannak a szállodák állandóan.

New Yorkban minden 51 pereben elkészül egy-egy irodaépület vagy fényes bérkaszánya. A Broadwayn átlag 15 millió dollárba kerül egy-egy irodaépület.

A vendéglők száma 3280, az orvosoké 6,360, a fogorvosoké 2,532, a kórházaké 118, az ügyvédeké pedig 9,840.

A new yorki gyárak termelése nagyobb mint Pittsburgh, Cleveland, Cincinnati, St. Louis, Boston, Milwaukee és Buffalo városok gyáraié együttvéve. New Yorkban készítenek több mint felet annak a rengeteg ruhának, amelyet az Egyesült Államokban viselnek.

New Yorkban az elmúlt évben 60,250 házasságot kötöttek, vagyis 166-ot naponként.

A háboru előtt száz hajóvonal hajói használták New York 275 dockját. Átlag 30 óceánjáró grózos érkezett és távozott naponként. Évenként 2,000,000 utast hozott 5,000 hajó a világ minden részéből.

A Baltimore Hotelben tavaly 386,797 vendég szállt meg. Ezek elhasználtak 5,959,585 törülközőt, 3,904,908 lepedőt és vánkoshuzatot, valamint 207,500 darab szappant. A szálloda éttermében kiszolgáltak 1,320,984 vendéget azon a 75,000 vendégen kívül, akik különtermekben ebédeltek vagy vacsoráltak.

New York vízrendszere az egész világot el tudná látni ivóvízzel. Több mint 170,000,000 gallon ivóvíz van tartalékban a város rezervoiraiban. Ennyi víz elég volna a civilizált nép szomjúságát oltására több mint egy évig. Az ivóvizet fertőtlenítik, mielőtt a vízvezeték csövekbe bocsájtják. Bacillus nem maradhat benne élve.

Tizenöt cseccsem születtek minden 4 pereben New Yorkban. E néven a város népessége évenként körülbelül 138,000-rel szaporodik.

Hogy az 5 és 10 centes áruházak milyen nagy hasznot esinálnak, elképzelhetjük, ha meggondoljuk, hogy a világ legmagasabb felhőkarcolóját, a new yorki kereskedelmi épületek koronáját, a Woolworth Buildinget ilyen 5 és 10 centes áruházak láncolatának jövedelméből építették. A Woolworth áruházak az elmúlt évben több mint 120,000,000 dollár ára árucikket adtak el.

Manhattan Islandot, amikor még vadon volt, 24 dollár készpénzért és egy üveg whiskyért vásárolta meg az indiánoktól Peter Minuit, holland kormányzó. Husz évvel később a házhegyek lotjának frontlábja 1 dollár volt a mai Wall St. környékén, ma meg boldog, aki 25 négyszögletes terület ugyanitt megkaphat 75,000 dollárért.

New Yorkban 114 department store van, amelyeknek tíz százaléka 10,000,000 dollár évi forgalommal díszelkedhet.

A templomok száma 231, ezek közül négy a Fifth ave. és 42nd st. környékén levő színházak, mulató és szórakozó helyek közt van.

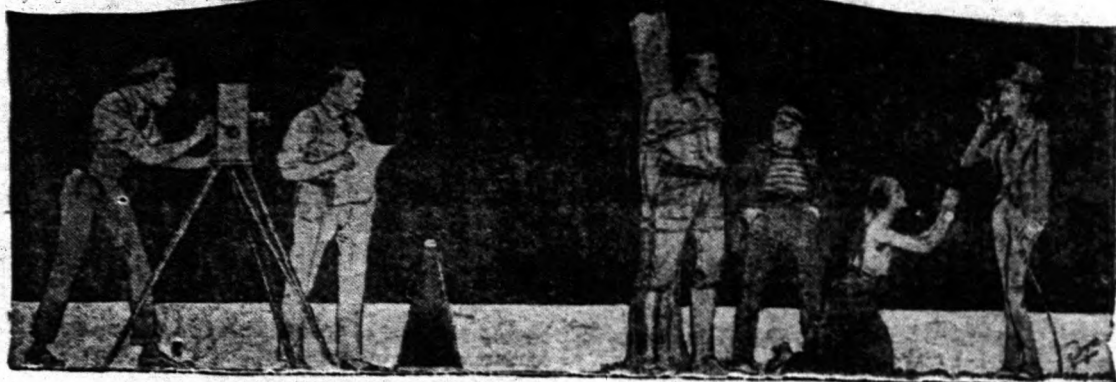
A kiadóvállalatok 1176 napilapot, heti és havi folyóiratot adnak ki. Ezek közt van 44 idegennyelvű újság és folyóirat is.

A 42nd St. a new yorki élet központja. Ide minden órában 400 vonat érkezik és távozik. Napjában vagy 25,000 jármű fordul meg ezen az utcán.

New Yorkban 250,000 telefonállomás van, nem számítva a fizető állomásokat és mellékvonal központokat.

A Pennsylvania szállodában 2200 szoba és furdőszoba van. E szálloda két akker területet foglal el, a magassága huszónhét emelet. Első esztendőjében e szálloda vendégei elfogyasztottak 140,000 gallon tejet és tejszínt és 200,000 tucat tojást. Naponta 16,000 font hus, baromfi fogyott el. Megettek naponként 300 gallon fagyaltot, 700 darab hat fontos kenyeret és 16,000 zsemlyét.

Köz...
le...
ke...
mu...
vagy...
jutni...
mozi...
azt...
hogy...
totti...
hogy...
fájó...
szer...
félhom...
tisztasá...
Bezzeg...
tokéletes...
ipart, em...
tottak...
töt meg...
letes sz...
valamint...
nem éne...
sebb illu...
A műv...
a mozi...
nyeret...
jó finom...
automobi...
dett él...
őreg és...
szüpad...
est a n...
vált képe...
Shakes...
feltámad...
nézne, se...
olyan...
szonra...
tekintene...
amelyek...
becsület...
mutatás...
ha ezkre...
némi kiv...
hogy az...
szabály...
lyeket...
felállit...
írás szab...
Ellenbe...
mel és m...
mozira...
pedi szü...
elégítője...
nek igaz...
ő volt a...
világban...
és Shakes...
ri dokum...
aki az em...
szöveget...
elme a le...
rásának...
Tíz...
A szü...
egyéb...
vel ezelt...
bement...
színes...
zött egy...
— Na...
dezte az...
most, hog...
göny se...
— Ne...
fiuknak...
a választ...
vált vála...
olyasval...
kétvem...
valamit...
nézsre...
— Ugy...
vicceljen...
penf...
— Moz...
és szeg...
szemét.

Amerika harmadik legnagyobb ipara

KÖZÖTTUNK talán csak a legfiatalabbak nem emlékeznek már arra az időre, mikor a moziba öt pennyért vagy öt krajcárért lehetett bejutni s ez összeggel szemben a napi azt az élvezetet nyújtotta, hogy olyan rezgő képeket mutatott, hogy az ember fájó fejjel és fájó szemmel került ki ezekből a félfomályos, rossz zongorás, kétes tisztaságú bódékból.

Bezzeg, ma! Ma már művészi tökéletességre emelték a mozi ipart, emberek, akik igazán hívtak arra, hogy a jegy fordulatot megtegyék a régi, öreg, becsületlen színpadtól a modern valaméhez, ami se nem beszél, se nem énekel, mégis a legtökéletesebb illúziót képes adni.

A művészi értékétől eltekintve, a mozi sok ezer embernek ad kenyeret manapság. Mit kenyeret, jó finom kalácsot! És házat és autómobil és boldog, megelégedett életet, olyat, amelyet a jó öreg és nem kevésbé becsületlen színpad csak nagyon keveseknek, csak a nagyon kiváltságosoknak volt képes adni.

Shakespeare, ha úgy hirtelen feltámadna a sírjából és körülnézne, semmi esetre se tekintene olyan csodálkozással a mozivászónra, mint amilyen csodálattal tekintene azokra a színdarabokra, amelyek a fentemlített öreg és becsületlen színpadon kerülnek bemutatásra. Nagyon haragudnék, ha ezekre tekintene és talán — némi kivétellel. — Megtagadná, hogy azok is színdarabok, olyan szabályok szerint készítve, amelyeket ott, a halhatatlan géniusz felállított, mint a modern drámaírás szabályait.

Ellenben, annál nagyobb örömmel és megelégedéssel tekintene a mozira, mint a modern ember színpadi szükségletének az igazi kielégítőjére. És ebben Shakespeare nek igaza volna. A maga idejében ő volt a legmodernebb és a mai világban a mozi a legmodernebb és Shakespeare, aki mindig emberi dokumentumokat jegyzett fel, aki az ember legutolsó gondolatát szögezte le, kell, hogy az emberi elme a legmodernebb megnyilatkozásának örüljön.

Tíz évvel ezelőtt és ma.

A színészek, írók, festők és egyéb cigányok klubjába tíz évvel ezelőtt, nyáron, New Yorkban, bement egy Amerikaszerte ismert színész. Az előszobában találkozott egy íróval.

— Na, hogy van, hogy van, kérdezte az író a színészt, mit csinál most, hogy az országban egy függöny se lebben fel?

— Ne szóljon senkinek, főleg a fiuknak ne szóljon odabent, volt a válasz, a kissé savanyú és zavart válasz, pénzszavában vagyok, olyasvalamit csinálok, amihez sem kedvem, sem tehetségem, olyasvalamit, ami lealázó is egy színészre...

— Ugyan, kérdezte az író, ne vicceljen! Mit csinál tulajdonképpen?

— Moziszínész vagyok. És szegyenek sötétte le a szemét.

A mozi tartják ma a világ harmadik legnagyobb iparágának. — A mozgófénykép dráma felszivja a színpadot. — Griffith, az igazi mozikirály. — A mozimágnások. — A mozi, mint történelmi ismertető. — A mozi a tanítás szolgálatában.

Mert ez volt a helyzet ezelőtt tíz, tizenkét évvel. Szegyélték magukat, akik csinálták. És jobb ember nem járt moziba.

Bezzeg ma! Minden színésznek az az ambíciója, hogy bekerüljön a stúdióba. És minden derék, polgári leányzó mozi színész nő akar lenni. És este a legjobb családok töltik meg a mozi.

A mozikirályok, Griffith.

Mikor Louis Jacques Mande Daguerre jó néhány esztendőknél előtte elkezdte a fotográfiát "töké-

letjesíteni", még fogalma se volt arról, hogy mivé női majd ki magát. És mikor Edison, a villamos világításnak, a fonografnak az apja rájött a mozi ötletére és társaival együtt lázasan dolgozott az új ideán, aminek a rezgő csárdást járó képek lettek az eredménye, nem sejtette, hogy a mozi mivé fogja magát kinőni.

Hatvan évvel ezelőtt nyilvánvaló lett, hogy a fotográfia az egyetlen igazi módszer, a melyvel az életjelenségeket fixírozni lehet, hűen, minden más tendenciától mentesen.

Mióta az amerikai mozikirályok, a Zukorok, a Laskyk, a Griffithek vették kezükbe a moziipart, azóta nyilvánvaló lett, hogy a művészi élet jelenségeit csakis a mozi lehet leszőgezni.

A mozikirályok közül talán a legnagyobb David Wark Griffith, és a nagytehetségű moziember, rendező, színész, író, Griffith nagyon alul kezdte. Mint a legtöbb és olyasvalamivel, amihez tulajdonképpen semmi köze sem volt.

Mekkora tért hódított a mozgófénykép színház az Egyesült Államokban?

- 15,000 rendező színházban mutatnak be mozgófényképeket.
- 12,000 ugynevezett legitim színház mutat be csak mozgófényképeket.
- 160 olyan színház van, ahol egy darabot egy hétig mutatnak.
- 2500 olyan színház van, ahol hetenként kétszer, vagy háromszor változtatnak darabot.
- 75 százaléka a moziknak mindennap változtatja programját. Ez annyit jelent, hogy ezeknek a színházoknak évenként 365 darab kell. Ez elég fogalmat adhat arról, hogy mekkora a mozgófénykép ipar, hogy a mozi darabok iránt milyen nagy a kereslet.
- 13,000,000 ember látogatja átlagban naponként a mozgófénykép színházakat.
- 750,000,000 dollár jövedelmet hoztak 1919-ben a mozgófénykép színházak.

letesíteni", még fogalma se volt arról, hogy mivé női majd ki magát. És mikor Edison, a villamos világításnak, a fonografnak az apja rájött a mozi ötletére és társaival együtt lázasan dolgozott az új ideán, aminek a rezgő csárdást járó képek lettek az eredménye, nem sejtette, hogy a mozi mivé fogja magát kinőni.

Hatvan évvel ezelőtt nyilvánvaló lett, hogy a fotográfia az egyetlen igazi módszer, a melyvel

Ujságíró volt. Igaz, akkor nem látta meg a lehetőségeket, mint ahogy nem látta Zukor és Lasky és a többiek. De mindig érdekelte a mozi. Először szcenárió írással próbálkozott. El is adott egyet tizenöt dollárért. Ami abban az időben nagy pénz volt. Ma Griffithnek egy másodpernyi ideje sokkal, de sokkal többet ér, mint tizenöt dollár.

A mozibárók rengeteg pénze ma már ráfekszik az egész színház-

zi életre. Legtöbb a Famous Players — Lasky korporáció nem kevesebb, mint tizenkét millióért vette meg a Frohman érdekeltségeket. Charles Frohmannnak a neve, pedig örök időkre összeforrott az amerikai dráma történetével. Két színháza New Yorkban irodalmi történelmi érték. Mert a színpad kezd lezúllani, a mozi pedig mind elegánsabb lesz, a mit az anyagiakban is kellőképpen tud érvényre juttatni.

Írók, színészek, rendezők.

És ahogy a mozi felszivja a színházi érdekeltségeket, úgy szivja fel az irodalmi, a színészi celebritásokat. Az a színész, aki tíz évvel ezelőtt a művészek klubjának előszobájában szegyenekze vallotta be, hogy hetvenöt dollárért hetenként — hogy őseinek farmját Iowa-ban vissza tudja váltani, ki tudja kaparni a morgások alól — kénytelen mozi színésznek, ma királyi fizetést huz ettől, vagy attól a nagy vállalatától.

És így vannak a többiek, az írók, a rendezők, akik eddig lelkesedéssel, megfeszített ideggel dolgoztak a becsületlen és öreg színpadnak, ma sokkal nagyobb lelkesedéssel és még jobban megfeszített ideggel dolgoznak a celluloidnak.

Mert jobban értékelik őket, jobban megfizetik őket. Az író egy novellát, a novellából ír egy színdarabot és a kettő együttvéve közelről se hoz neki annyi jövedelmet, mint a mozi darab, amit a kettő összevonásából csinál. A rendező nem ül szívesen az elcsőtített nézőtérén az aztala élé és onnét dirigálja a mozgó alakokat — szívesebben áll a fotográfus mellé és onnét dirigálja az ivilámpák között mozgó alakokat.

A mozi jövője, az európai mozi.

Artisztikum ide és művészi becsületesség oda, a mozi igazi jövője Európában van és nem Európában. Európában még mindig konzervatívok, elmaradottak, állszentek az emberek, akik a mozira mint valami parvenüre néznek.

Ennek következtében az európai mozi teljesítménye meg sem közelíti az amerikai. Minden mozilátogató — és ki nem az! — meggyőződhet arról, ha a két filmet összehasonlítja.

Dacára annak, hogy a mozi az utolsó tíz évben óriási léptekkel haladt előre a művészi dícsőség és az anyagi boldogulás rózsás útján, a karrierje még koránt sincs befejezve.

A lehetőségek tág tere nyílik meg szinte napról-napra előtte. És ez az a pont, ahol azok, akik hisznek a színház felsőbbségében és lebiró erejében, tévednek. A színház elérte az összes elérhető pontot. Nagyon bajosan fejlődhet tovább. A mozi elveszi erejét a színháznak. Elveszi tőle a tehetségeket és elvezi tőle a publikumot.

A csökönyös irodalom szerető, meggyőződéses, naiv és fanatikus embereknek, marad csak a színpadtól maradt egy-kettő mutatónak. Utmutatónak a mozi felé.

A gróf, a báró és a hadnagy

Írta:
Körmendy Viktor

A MIKOR hire járt, hogy Melitta férjhez akar menni, nagy volt a szenzáció az egész városban. Melitta egy szédületes amerikai turnét fejezett be és világraszóló sikerei után mint dúsgazdag dollárkirálynő tért vissza hazájába. Utjában titkár kísérte el, egy hamisítatlan jenki-sarjadék. Az arca hideg volt és szemtelen, mint egy new yerki felhőkarcoló és a monokliján át vér fagyasztó pillantással adta meg a felvilágosítást az érdeklődőknek.

Igenis, uraim, Miss Melitta férjhez akar menni s miután a világot jelentő deszkákon meghódította a félvilágot, most szívet akar nyerni, hívet és igazat, méltó arra a nagy boldogságra, amit az ő szerelme képes nyújtani. Kint az újvilágban hiába kereste, nem találta meg a hozzá méltó férfit. Egy sem állta meg a próbát és szomorú, gyászos vége lett minden pályázónak.

Gyászos vége? — kérdezte elnyújtott, ijedt hangon gróf Almaviva, aki megkopott kilencéves koronáját a Melitta dollaraival szerette volna megaranyozni.

A titkár bólintott.

Ugy van, gróf ur. Halál fia lett valamennyi.

A gróf szeméről leesett a monokli és olyan érzése támadt, mintha hangyák mászkáltak volna ernyedt hátgerincén. Már túl volt a negyvenen, az idegei gyakran kellemelekedtek és a halállal szemben konok irízátot érzett.

Lehetetlen! — dadogta elfehéült ajkakkal.

Amerikában és Miss Melittánál semmi sem lehetetlen, gróf ur. És az én titásításon úgy szól, hogy ideát is a megszokott mód szerint kell követnünk. Azért mindenkinék nagyon ajánlom, gondolja meg jól a dolgot, mielőtt pályázik. Vagy kiállja a próbát és elnyeri a földi üdvösséget Melitta szerelmével, vagy nem és akkor — ismételnem kell — a halál fia a szerencsétlen.

A gróf eltűnődött néhány pillanatra, azután félénken megkérdezte:

Hát... megöli a miss áldozatait?

Sajnos, gróf ur, azt kell felelnem: igen.

Hogyan?

Az a miss titka. Titkos megreggel-e, vagy a pusztá lehelletével, nem tudnám megmondani; elég az hozzá, hogy mindenkit, aki nem állta ki a próbát, holtan vitétt el a palotájából.

A gróf érezte, hogy vacogni kezd a foga.

Kérem, titkár ur, — szólt elhaló hangon — legyen szives talán megmondani, miben áll az a próba.

All right! Ön háromszor étkezik a miss társaságában. Reggelt, ebédet és vacsorát fogyaszt el vele kettesben. Jelezhetem: kitűnő menüje van mindegyiknek...

És?

És — folytatta a titkár finom mosollyal — ezen a három hatalmas együttlétén önnek még csak a kisujjával sem szabad Miss Melittához nyulnia. Csókra, ölelésre, bárhogy tüzelnie is a vágy, még csak gondolni se merjen, ha kedves az élete. Reggeltől estig kifogástalanul, hideg eleganciával kell magát viselnie.

Gróf Almaviva arca földerült. Szája szögletében a két mély baráda elismult, amint jólesőn, elégedetten mosolyogni kezdett.

— Ez az egész!

— Ez az egész. Ha úgy gondolja, tessék megpróbálni.

Kérem, jelentsen be a missnek. Késznek nyilatkozom magamat a próbának alávetni.

All right. Holnap tíz órákor reggeli, háromkor ebéd, nyolckor vacsora. Legyen szerencsénk, gróf ur.

Gróf Almaviva másnap a legjobb frakkjában, fehér szegfüvel a gomblukában, reggel pont tíz óra jelentkezett. A bejelentés csak néhány percet vett igénybe és a szerencse lovagja mihamar ott állt az isteni Melitta előtt.

A diva gyönyörű, ezüsttel átszótt pongyolában fogadta a grófit és utólrébetetlen bájos mozdulattal mutatott neki helyet maga mellett. A gróf csak mély meghajlással köszöntö meg Melitta kegyességét, de kezét csókolni nem mert. Erősen föltette magában, hogy vigyáz az életére, annál is inkább, mert Melitta szép volt és fiatal, mint a kelő hajnal, akiért érdemes élni.

Rövid bevezető eszevesz után asztalhoz ültek és vidám pletyka mellett fogyasztották a pompás reggelit. A menü csakugyan finom volt és a gróf élvezettel evett mindenhöz, amit elébe tettek. Melitta kifogyhatatlan volt a kínálásban, de amikor az utolsó pohár madeirát is megitták, — gróf Almaviva nagyon vigyázott, hogy még a kisujjával se érjen a diva kezéhez.

Melitta fölkel és kedves főhajtsással jelezte, hogy a próba első része véget ért. A gróf boldogan távozott és az előszobában büszkén közölte a titkárral, hogy semmi baj sem történt.

Csak így tovább, gróf ur, — biztatta az — nyugalom és hidegvér!

Ebédre gazdag aranyteríték várta a grófit és arannyal ékes, vagyont érő toaletten fogadta Melitta vendégét. A dus ételsor minden fogásánál drágább volt a bájos diva elragadó kedvessége. A mosolya elbűvölt és olyan édesen folyt ajkáról a szó, hogy a gróf elhallgata volna akár estik. Melitta értett a pikáns kulisszatitkok elmés előadásához, ami zsongítólag hatott a gróf idegeire és a deszertnél úgy érezte magát, mintha illatos, lan-

gyos fürdőben ülne és mellette lágy hárfazenét játszott volna valaki.

A feketekávéval, amihez valódi török cigarettát kínált a miss, a gróf heves vágyat érzett egy kávécsókra, de meggondolta a dolgot még idejekorán. Minek kockáztatna ilyen csekélyeséért a sikert és miért játszik az életével?

Hidegvérrel és fölemelt fővel távozott az ebédre is abban a biztos tudatban, hogy a vacsora már nem hozhat rá veszedelmet. Este különben is almos szokott lenni és már néhány év óta pontosan lefeküdt tíz órákor.

És valóban, Miss Melitta hiába öltötte fel legigézőbb esti toalettjét, a mely decoiletage hiába hagyta fedetlenül a márvány után kiálló vállakat, esődöt mondott minden csábítás és asszonyi fortély. Gróf Almaviva bátran állta a harcot és amikor az utolsó pohár pezsgő után fölállt és meghajtotta magát, Melitta finom mosollyal e szavakkal bucsuzott tőle:

Gróf ur, mindenesetre mérlegelni fogom az ajánlatát.

Gróf Almaviva az előszobában önézetesen fogadta a titkár gratulációját és nemsokára az igazak álmát aludta Eau de Cologne-szagu garzonlakásában. Egész éjjel dollárokkal álmodott...

Másnap azon melegében elmondta esetét a kaszinóban. Figyelmesen hallgatták minden szavát, de legkivált báró Coeurt, a női szívek irigyelt királyát és Don Kópét, a pajkos hadnagyot érdekelte a dolog. Ők kétszer is elmondatták maguknak a kalandot és amikor a gróf másodszor is elmesélte a történetek, szinte egyszerre kiáltottak fel mindketten:

Ezt én is meg tudom csinálni!

A harmincéves, szélesvállú báró, akinek az utolsó öt évben huszonöt nagy szerelme volt, még eznapi jelentkezett a próbára. Ő is rövid terminust kapott: másnap szabad volt előtte a pálya. A gróf óva intette — ismervén barátja lobbánkony természetét — a könnyelmű vállalkozástól, de báró Coeur hajthatatlan maradt:

Megyek és meghódítom a dollárokat!

És úgy tett, amint mondotta.

Másnap este diadaltól ragyogó arccal jött a kaszinóba és csak annyit mondott:

Voltam, láttam, győztem.

A grófnak leesett az álla, a hadnagy őszintén lelkesedett:

Most már kettőtök közt kell választania Melittának. Azaz, hogy várjunk csak! Most rajtam a sor.

Báró Coeur ijedten szólt a hadnagyra:

Az istenért, ne játsz az életteddel. Nem tudod, mibe kezdesz. Hiszen én is csak alig hogy ép bőrrel menekülhettem. Bűbájosan szép az a leány, száz ördög bujkál a pillantásában. És a válla! Oh, ha azokra a vállakra gondolok...

El kell mennem! — felelte a hadnagy. — Annál inkább el kell mennem!

És úgy tett, amint mondotta. Harmadiknak őt látta vendégül Melitta.

Este a gróf és a báró türelmetlenül várták fiatal barátjukat a kaszinóban. De mult az idő, tizenegyet is elütötte már és Don Kópé nem jelentkezett.

Éjfél tájban szomorúan ment haza a két arisztokrata.

Szegény fiu, — mormogta a gróf — milyen kár érte! Azóta már bizonyosan halott...

Meggondolatlan, könnyelmű gyerekek, — bólintott rá a báró. — Persze, ilyenek a huszvévesek...

A két barát másnap szomorúan, szórakozottan dominózott a játékszobában, amikor a boldogságtól tündöklő arccal érkezett meg a hadnagy.

Don Kópé! — kiáltották mind a ketten örvendő csodálkozással. — Hát te élsz?

De mennyire élek! — felelte a hadnagy. — Ide nézzetek!

A balkeze gyűrűsujját tartotta a csodálkozók elé.

Jegygyűrű! — mondotta a gróf.

Csak nem a Melitta jegygyűrűje? — kérdezte ciálló lélekzettel a báró.

De éppen hogy az övé! Ezenél van szerencsém benneteket másnagykul fölkeráni Miss Melittával tartandó esküvőre.

Hát mégis meg tudtál élni? A hadnagy egy kicsit gunyosan kacagott.

Mit szóltok hozzá: éppen az, hogy nem tudtam megállni... Az volt a szerencsém, hogy a Melitta csókját többre becsültem az életemnél.

Csalás! — tiltakozott a gróf.

Mint minden asszonyi dolog, — kontrázott rá a báró. És a homlokát verve hozzátette — Ha én ezt tudom!

A gróf mélabusan dűnyögött: — És ha én tudtam volna...

Vasárnap és mindennap gondoljon arra, hogy a bankbetét a legbiztosabb.

MEGTAKARITOTT PÉNZÉT KÜLDJE BE HOZZÁNK MINT BANKBETÉTET.

Mi nemcsak megőrizzük, de kamatot is fizetünk. Anyagilag független csak úgy lehet, ha van megtakarított pénze. Meg van védve minden eshetőség ellen és soha sem szorul másokra.

BANKUNK SZIKLASZILARD.

Alapítke, tartalék és befétek összege \$2,857,097.76

Általunk kiállított betétkönyv mindig készpénz, mert betétjét bármikor kamatostul visszafizetjük. Pénzküldés Magyarország minden részébe a legolcsóbb napi árfolyam mellett.

NÉMETH ÁLLAMI BANK

NÉMETH JÁNOS, ELNÖK

FŐÜZLET: A Bankpalotában 10 EAST 22nd STREET, NEW YORK, N. Y.
FIÓKÜZLET: 1597 Second Avenue, Corner 83rd Street

SZERETTEINEK
Általunk teljes biztonság mellett küldhet csomagokat. Minden küldeményért teljes jótállást vállalunk. Irjon bővebb felvilágosítást.

GLOBE
EXPORT AND IMPORT CO.
INCORPORATED
2125 E. SECOND STREET
CLEVELAND, OHIO

A ZOR...
pa felül...
ják, hogy...
míg más...
vény szel...
a kritikus...
ményt em...
közül ker...
lénos eur...
párisi és...
jén itélk...
gyel-oros...
döléseik...
szí azonban...
azokat a...
Európának...
miknek kib...
ben is ess...
Ezek, a...
bekövetkez...
lyos jelens...
azokat leha...
De nem ha...
jobb szemé...
nek, semm...
men kívül...
azért, mert...
A háború...
penzágában...
azt tüzte...
boru társa...
fogja tanu...
nányos tá...
adatokat...
folyamán...
életre mily...
boru. Ezt...
ményt fel...
10 jelenté...
re. A jelen...
ügyi, ker...
vagy erköl...
zal foglal...
ben menny...
háboru, ne...
teségeket...
sát a szül...
gyelemben...
Nem érde...
hogy a tu...

A háboru pusztítása Európa népességében

A nők száma tizenöt millióval mulja felül a férfiak számát. — A születési arányszám a háboru befejezése óta 38 százalékkal csökkent. — A harctéri veszteség eléri a tizenöt milliót. — Tudományos statisztikai adatok.

A ZOK, akik mostanában érkeznek Amerikába odaát-ról, rendszeren kétféle véleményt hangoztatnak Európáról. Egyesek azt mondják, hogy Európa "lábadozik", míg mások szerint az "örvény széle felé sodródik." Azok a kritikusok, akik ezt a két véleményt emlegetik, rendszeren azok közül kerülnek ki, akik az általános európai állapotokat vagy a párisi és berlini mulatóhelyek alapján ítélik meg, vagy pedig a lengyel-orosz háborút veszik jövendöléseik alapjául. Egyik sem veszi azonban közülök figyelembe azokat a nagy bajokat, amiket Európának ki kell hevernie s a miknek kivevéséhez legjobb esetben is esztendőkre lesz szükség. Ezek a háboru következtében bekövetkezett betegségek igen súlyos jelenségek s tanulmányozni azokat lehangoló, szomorú feladat. De nem haszontalan. És sokkal jobb szemébe nézni a rideg tényeknek, semmint egyszerűen figyelmen kívül hagyni azokat, csupán azért, mert kellemetlenek.

A háboru vége felé alakult Kopenhágában egy társaság, amelyik azt tűzte ki feladatául hogy a háboru társadalmi következményeit fogja tanulmányozni. Ez a tudományos társaság bő statisztikai adatokat gyűjtött az elmúlt év folyamán arról hogy az európai életre milyen kihatással volt a háboru. Ezt a statisztikai gyűjteményt fel is dolgozta s arról szóló jelentését mostanában adta közre. A jelentés nem terjed ki pénzügyi, kereskedelmi, gazdasági vagy erkölcsi tételre. Kizárólag azaz foglalkozik, hogy emberéletben mennyi áldozatot követelt a háboru, nem csupán harctéri veszteségeket értve, de a háboru hatását a születési arányszámra is figyelembe véve.

Nem érdektelen rámutatni arra, hogy a tudós társaság milyen kö-

rülmények között gyűjtötte a maga adatait egybe. A jelentés első sorban azokra a hivatalos adatokra támaszkodik, amiket Németország, Ausztria, Magyarország, Anglia, Franciaország és Olaszország szolgáltatottak. Oroszországból persze megbízható pontos adatokat beszerezni nem volt lehető-

szerű, az életszínvonal leszállítás stb. csak hosszú évek mulva szünhetnek meg. És tudjuk, hogy Kelet Európának több részében még mindig vannak kisebb-nagyobb háborúk.

Rámutat a jelentés bizonyos jelentőségű általános tényekre is. Az az egyensúly, ami Európá-

a kisebb háborus nemzetek közül való s veszteségei a harctéren 690 ezerre becsülhetők. Ez több mint az olaszok vesztesége s kétszer annyi, mint Románia, Belgium és Bulgária együttes vesztesége. Hogy ekkora veszteségnek milyen hatása lehet majd Szerbia gazdasági életére, azt még elképzelni sem lehet. A háboru előtt Szerbiában minden ezer férfire 937 nő esett Ma 1339 nő jut. Tudjuk azt is, hogy Szerbiában az árvák vagy a félárvak száma több, mint fél millió. Ilyen jövővel szembeállni ugyancsak nagy elszántságot és bátorságot kíván.

Emlékezzünk vissza a múlt századok nagy háboruinak ember-veszteségeire a harctereken. A napoleoni háborukban 2 millió egy-száz ezer ember halt meg. Az amerikai polgárháboruban 700 ezer, a porosz-francia háboruban 180 ezer az orosz-francia háboruban 160 ezer ember. Mi ez, ahhoz a pusztuláshoz, ami a most véget ért világháboruban érte az európai országokat? Ha az említett tudományos társaság vizsgálódásai magunkba foglalják Törökország, Görögország, Portugália és Montenegró, valamint a nem európai országok veszteségeit is, akkor a harctéri veszteségek száma meghaladná a 12 milliót.

Rendeteg veszteség-számlát állítottak már össze a szaktudósok és szakemberek a világháboruról. De az igazi veszteségeket, az emberiség legnagyobb értékeinek szűdületes arányu pusztulását csak évek, talán csak évtizedek mulva állapítjuk meg. Súlyosan téved az, aki azt hiszi, hogy már le lehet zárni a számlákat. A világháboru még egyre követeli áldozatait: ez berben, vagyonban, kulturális, megfizethetetlen értékekben.

E jelen embere, amíg él, érezni fogja és fizetni fogja a történelmi legnagyobb tragédiájának árát.

EMBERVESZTESÉG A HÁBORU MIATT.

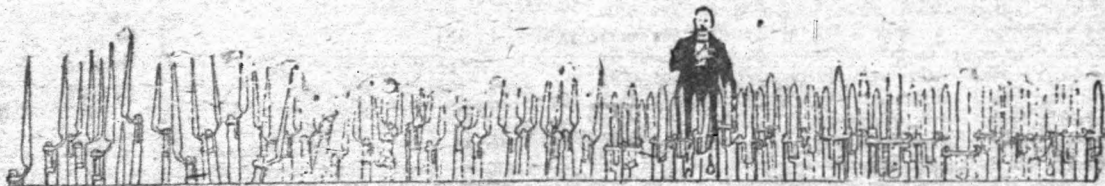
	Harctéri veszteség	Összes veszteség	Születések csökkenése	Haltóságok emelkedése
Európai Oroszország	2,500,000	13,000,000	8,300,000	4,700,000
Németország	2,000,000	6,300,000	3,600,000	2,700,000
Ausztria és Magyarország	1,500,000	5,800,000	3,800,000	2,000,000
Franciaország	1,400,000	3,340,000	1,500,000	1,840,000
Nagy Britannia	800,000	1,850,000	850,000	1,000,000
Szerbia	690,000	1,650,000	320,000	1,330,000
Olaszország	600,000	2,280,000	1,400,000	880,000
Románia	159,000	510,000	150,000	360,000
Belgium	115,000	375,000	175,000	200,000
Bulgária	65,000	275,000	155,000	120,000

nem lehetett egészen pontos adatokat beszerezni a kisebb országokból sem. Ahol ennél fogva hozzávetőleges számításokat kellett végeznie a társaságnak, ott a legnagyobb óvatossággal és mérséklettel járt el. A helyzetet ezekben az országokban igen gondosan tanulmányozták. Különös figyelmet fordítottak Belgium, Bulgária, Románia és Szerbia viszonyainak tanulmányozására. Az adatgyűjtés felöleli a hadüzenettől 1919 közepéig terjedő időszakot.

A figyelembe vett országok ösz szegét tekintve, a születési arányszám esőkkenése átlagosan 38 százalék. Ez megdöbbenően magas. S azok az okok, amik a születési arányszám ilyen esőkkenését előidézték, még nem mind multak el. Egyes okok elmultak már, mint pl. az otthontól távol eső nagy hadseregek fentartása, a hadifoglyok hosszan tartó rabsága stb. De olyan okok, mint a betegségek, a

ban megvolt az életkor és a nemek tekintetében egyszerre megszűnt a születési és halálozási arányszámok egyensúlyának megbomlásával. Így pl. Németországban 1913-ban minden hasonló koru ezer férfi szavazóra esett 20 éves női szavazó 987, 21-25 éves női szavazó 1002, 25 éven felüli női szavazó 1067. A háboru után megejtett választások idejére ez az arány a fenti sorrendben így változott: 1267, 1404, 1142. A női túlnépesség a háborus Európában ma már meghaladja a 15 milliót. Kérdés, mi csoda hatással lesz ez a gyökeres változás Európa gazdasági, társadalmi vallási-és politikai életére? S milyen hatással lesz ilyen tekintetben az egész világra? Amerikát ugyan csak közvetve érinti az eset, mégis érdekelheti a kérdés.

Példaképen vegyünk egy államot s vizsgáljuk meg annak a helyzetét. Pl Szerbiát. Szerbia

Látogatás az új Magyarországnban.

Irja: TÓTH SÁNDOR, clevelandi ref. lelkész.

II.

HUSZONHAT órát állott hajónk Gibraltár előtt, és ez idő alatt mindenféle időjárásban volt részünk, talán azért, hogy így annál jobban megérthessük ezt az örök-re feledhetetlen látványt. Ez időből két órát adtak a kimenetelre; de én nem mentem ki. El akartam kerülni az esetleges kellemetlenségeket: utlevelemet angol konzul nem láttamozta, és a háborús állapot még mindig nem szűnt meg. De nem is lehetett megbánnom, hogy nem mentem ki: óriási felhőszakadás huzódott végig a városon éppen ez alatt a két óra alatt; utitársaink bőrig ázva érkeztek vissza és bizony nem élvezhették a ritka alkalmat, hogy Gibraltárban lehettek. Annál jobban kihasználtam ezt az alkalmat én, hogy minél mélyebben bevéssem a lelkembe ezt a páratlanul hatalmas látványt.

Ha nem tudnám, hogy az Isten szeretet: azt kellene mondanom, hogy maga az Isten is erre a célra teremtette ezt a csodálatos sziklát; annyira természetesen látszik az, hogy ezt a rendkívüli helyet éppen erre a célra használták fel. Így azonban, ahogy van, bizony nem egyeb, mint a gyűlölet eszköze és tárgya. És itt megéri az ember nemcsak a spanyol nemzet elkéredett érzéseit, hanem a brit világbirodalom igazi-erkölessi alapjait is. — Csodálni azonban mégis kénytelen, mert csodás volta minden várakozást és fogalmat felülhalad. Sok képet láttam megelőzőleg Gibraltárról, de helyes fogalmam sohasem volt róla; ide kellett jönni és látni, hogy megértsem. És ha semmi más: ez az egy látvány egymaga megérné, hogy erre jöttem.

A róla nevezett öbölnek és egy-

által szorosnak is keleti szélén nyúlik a tengerbe az a félsziget, amelyen a híres gibraltári szikla áll. A félsziget nyele egy pár száz láb széles keskeny földszáv, amely tökéletesen sík a semleges zóna keskeny területén; maga az angol birtok nem egyéb, mint az óriási szikla, amelynek a mivoltát talán úgy lehet legjobban meghatározni, ha az az aljától a tetejéig egy óriási vár, megrakva az ágyúknak talán nem is százaival, hanem ezreivel. A szikla mindegyik oldala egyenként meg van erősítve, a spanyol szárazföld felől éppen úgy, mint a tengerbe nyúló mindhárom oldalán. És nemcsak a hogy oldalán és felületén állnak az óriási ágyúk, hanem még a szikla belsejében is mindenütt nagy kazamaták vannak vagyis az azoknak ablak-szerű sziklyafalásából merednek

ki a félelmetes sötét ágyúcsövek. Iszonyu erő, megtámadhatatlan hatalom és félelmet gerjesztő csodadolog ez a sziklavár. Megszámlálhatatlan erődei, még az öbölbe is tisztán ellátású ágyutelepei, a hegytetőre szerpentin-módra felka nyargó nagyszerű utjai, fent a csucson messzelátó jelző-állomása, lent a tengerparton hatalmas ütegei, barakkjai és maga a bámulatosan megépített hadi-kikötő is: mind csak azt juttatják az ember eszébe, hogy az a hatalom, amely ezt megalkotta, csakugyan a legnagyobb katonai szervezet a földön; bizony nincsen ennél nagyobb militarizmus a világon.

A szikla aljában, az öböl felőli

oldalán, terül el a város, melyet a közepén elterülő park választ két-té; a polgári és nyelvére nézve nagyobbára spanyol és a tulajdonképeni katonai angol városra. A kikint jártak a városban, mondják, hogy mindenütt tömördek rendőrt és katonát láttak; utleveleiket is előchérték; hallottam, hogy még a város lakosainak is sokszor igazolniuk kell magukat. Egyébként élénk kereskedelme lehet a városnak: utitársaink sok szép boltot láttak, de semmit sem vehettek, vasárnap lévén, a boltokat délelőtt tíz órakor zárták. Még postánkat is csak nagynehezen tudták feladni.

A város előtt van a kikötő, nagyszerű védőfalakkal, mólókkal és hatalmas világítótornyokkal. A tulajdonképeni kikötő azonban ugyancsak kicsiny volna a gibraltári forgalom számára, ezért a kikötő védőfalain kívül az öböl csendes és jól védett vizében állnak a hajók; mikor mi ott voltunk, akkor is láttunk legalább hatvan-hetven nagyobb és megszámlálhatatlan mennyiségű kisebb hajót. — Mint Ponta Delgadában: itt is sok apró csónak jött hajónkhoz; gyümölcsöt árultak meg zöldséget a parti lakosok; láttunk olyan csónakot is, amelyben két tíz éven aluli fiú volt az evezős és egy körülbelül tizennégy éves fickó a kapitány, kormányos és kereskedő egy személyben; ezek a gyerekek tagadhatatlanul elég korán megkezdik a világkereskedelem támogatását.

A vihar után gyönyörű napfényes idő lett: a délutáni nap teljes erejével sütött a városra és az egész hatalmas sziklára, mely most természeti szépségének minden csodáiban pompázott álmélködő szemünk előtt. Most szeretnénk volna már a partra szállani, de nem lehetett: a hajó sietett befejezni ki rakodását, hogy még az este elindulhasson. Egyik fényképet a másik után vettük hát, hogy a lelkünkbe amúgy is mélyen bevésődött képnek még több emléket vigyük magunkkal.

Reám azonban a legnagyobb hatást a megérkezés estjén tette a vár. Kigyúltak a város lámpái, de maguk az erődök sötétben maradtak, csak itt-ott éget egy-egy lámpa. És azok között is három vagy négy jelző-lámpás kellett, hogy legyen: különböző időközökben gyúladtak fel és aludtak ki a lámpások és mig én azt találgattam, hogy kiknek szólhattak ezek a titokzatos éjjeli jelzések: nagy láng lobbanással eldőrdült a csucson egy ágyú és hangja messze végigfutott a borongó sötét tengeren. Esembe jutott az elmúlt háború és önkénytelenül is arra a másikra kellett gondolnom, amelyikben való szerepre ezt az óriási várat

építették; az a háború, amely még nem jött el. Majd mikor ez a száz meg ezer ágyú úgy fog dörögni, mint most ez az egy itt; majd mikor rengeni fog ez az iszonyu szikla a rettenetes lökésektől; majd mikor az éjszakába nem a lámpák apró fénye, hanem az ágyúk iszonyu villanásai fognak kilövelleni; majd mikor bombák szagratják meg és csipkézik ki a szikla hosszú peremét: — majd akkor talán megéri az ember, hogy az Istennek ez a szép világa nem az erőszak világbirodalmainak felépítésére való, amiket az erőszak ugyan-úgy le is dönt egyszer, legyen az bár a rómainak vagy britnek büszke nagysága; hanem arra való, hogy a kicsi ember legyen benne nagygyá, a gyarló legyen tökéletessé, a gyűlölet pedig legyen szeretetté. Mert még Gibraltár is elmulik egyszer; de a szeretet soha el nem fogy.

1920. május 25.

Gibraltártól Nápolyig folyton fokozódó türelmetlenséggel tettük meg a három napos utat. A Földközi tenger tükre sokkal simább, nyugodtabb, mint az oceané, néha korán reggel olyannak látszott az egész vizekör, mint ha megfagyott volna. Jó meleg is járt, a sok hűvös idő után bizony jól esett egy kis meleget érezni. Nápoly közeli látása eltöltött bennünket kíváncsisággal, a hazavándorló olaszokat pedig kitörő lelkesedéssel. Az utolsó éjszakán már szinte nem lehetett aludni, úgy örült a sok olasz; az utolsó napon pedig volt olyan, aki reggeltől délutánig mindig kiabált, ugrált, némelyik asszony már délelőtt teljesen felöltözöködött, pedig majdnem este lett, mire partra szállhattunk.

Nápoly világhírű város és sok amerikai magyar ismeri. Nem ismertettést írok hát róla, csak a magam benyomásait. És ezek bizony egyáltalában nem valami nagyon kedvező benyomások. Az olasznak

az a híres mondása Nápolyról: Nápolyt látni és meghalni. (T. i. hogy/ha Nápolyt látta az ember: akár meg is halhat mindjárt, hisz a legszebbet látta.) Hát én ezt a közmondást elfogadom, de az értelem, amit én fűzök hozzá, az, hogy Nápolyt elég egyszer látni, és aztán meg is lehet halni bátran a nélkül, hogy az embernek még egyszer kelljen idáig jönnie.

Ez a város Olaszországnak valószínűleg nemzeti szégyene: tolvajok és rablók tanyája meg gyilkosoké. A hajón mindenki előre figyelmeztetett bennünket, hogy ha partraszállunk: jó lesz vigyázni magunkra meg a holminkra. De a hajó még be sem ért a kikötőbe: a hajóhoz siető esolnakok egyikéről hat olasz legény horgot vetett fel a hajóra és egy perc alatt felmásztak a fedélzetre és egy másik perc múlva már az egyik utasnak az aranyórája láncostul az olasz bandita kezében volt. A mi amerikai utitársunk azonban jól megtanulta ökleit használni Amerikában: egy pár fogát kiütötte a gyalázatos gazembernek és úgy helybenhagyta, hogy vérbeborulva vitték el a kórházba.

Ez a furcsa fogadtatás aztán el is vette a kedvünket Nápolytól. Mikor hosszú várakoztatás után végre partra szállhattunk mindenki állig begombolközva és lehetőleg fegyveresen és csoportosan járt be a várost. Erről meg egyértelműleg megállapítottuk, hogy piszkosabb fészekben nem sokszor fordultunk meg. Este lévén (és másnap reggelre volt az indulás kitűzve) nem sok nevezetességet nézhettünk meg, de azért

valami általános képet csak szeretnénk magunknak a régi nápolyi királyság fővárosáról. Annyi időnk nem volt, hogy a hová legjobban vágytam: Pompeibe vagy a Vezuvra elmehettünk volna. A Vezuvr maga alig hogy füstölgött ottlétünk alatt; a szépségéről oly híres kikötő sem gyakorolt reánk olyan hatást, mint vártuk volna. A hajó utasainak háromnegyedrészbe Nápolyban maradt; de mi többiek igazán örültünk, mikor másnap délelben végre kihajóztunk a nápolyi kikötőből Génua, utunk végcélja felé.

Utazásunknak ez utolsó szakasza még újabb huszonhat óráig tartott, míg végre a délutáni nap ragyogó sugaraiban feltűntek Génua partjai és behajóztunk Kolmbus városának híres kikötőjébe.

HÁT HIA...
hinné, de az az idő...
koronás...
váltak meghaj...
alatt. Meghajolt...
lyi fők és a tu...
ter számúzetés...
kít arra hajotta...
több közülök...
dik.
Amit nem le...
ven venni Szep...
Persze, a kir...
mentek csak a...
maradt egy-két...
kájok és bará...
mentek. Azt me...
az öreg Konst...
uralkodója j...
tekintetben. G...
kisérték el, meg...
tagjai közül is...
csillag, a király...
a morgantikus...
új görög király...
Királyok

Svájceban él...
négy király tar...
szetesen valam...
ban, a melyet n...
ni, mint a fran...
mondanak a rég...
kor még játszo...
tőe francia bob...
A svájci kor...
hogy a legnagy...
élvezék. — o...
ket nem enged...
A berni kor...
értesítette az u...
ha levetik az iz...
annyt jelent, h...
srővésekben fo...
akkor, bár a l...
latra, kénytelen...
ig kísértetni.
Az uralkodók...
megigérték és m...
is tartották a sz...
veiktetésben k...
életben van res...
nak, szívják a...
szánkznak, szk...
lyáznak, gyöny...
sokszor savanyu...
voli tájban, a m...
kete fényökben...
szakban. Ha ezt...
hetnek a lakás...
hatnak, vagy sa...
Mindent össze...
jobban élnek...
lünk.

A német c...
Jobban élnek...
Hohenzollern...
volt uralkodója...
lyában számlá...
s; vagy derék...
aki Weiringen...
az órák mulását...
az szövi nagyra

KIRÁLYOK SZÁMÜZETÉSÉBEN.

HÁT HIABA, az ember nem hűné, de mégis elérkezett az az idő, mikor a büszke, koronás fők is kénytelenek voltak meghajolni a sors végzése alatt. Meghajoltak a büszke királyi fők és a tulajdonosuk önkényes száműzetésbe ment. Két erme, két arra hajtottak a szelek. A legtöbb közülük Svájcban tartózkodik.

Amit nem lehet tőlük rossz néven venni. Szép vidék, jó levegő.

Persze, a királyok nem maguk mentek csak a száműzetésbe. Még maradt egy-két hű emberük, lakájok és barátok és azok velük mentek. Azt mondják, hogy csak az öreg Konstantin, a görögök uralkodója járt rosszul ebben a tekintetben. Őt nagyon kevesen kísérték el, még a családjának a tagjai közül is sokan inkább az új csillag, a királyfi, Sándor herceg, a morgánatikus házasságban élő új görög királyhoz csatlakoztak.

Királyok Svájcban.

Svájcban ebben a pillanatban négy király tartózkodik. Természetesen valamennyien inkognitóban, a melyet nem akarnak levetni, mint a francia bohózatokban mondanák a régi jó világban, mikor még játszották az igazi, szaf-tő francia bohózatokat.

A svájci kormány megengedi, hogy a legnagyobb szabadságot élvezzék, — csak az inkognitójukat nem engedi meg levetni.

A berni kormány bizalmasan értesítette az uralkodókat, hogy, ha levetik az inkognitójukat, ami annyit jelent, hogy politikai csel-szövésekben fognak résztvenni, akkor, bár a legnagyobb sajnálattal, kénytelen lesz őket a határig kísértetni.

Az uralkodók persze mindent megígértek és mind mostanig meg is tartották a szavukat. Ennek köveztében kedves, zavartalan életben van részük. Hegyet másznak, szívják a jó friss levegőt, szánkáznak, szkin futnak, korecsolyáznak, gyönyörködnek — habár sokszor savanyu arecal is — a távoli tájban, a nagy fákbán, a fekete fenyőkben, a kis svájci házakban. Ha ezt megunták, bemehetnek a lakásukba és dominózhathatnak, vagy sakkozhatnak.

Mindent összevéve, még mindig jobban élnek, mint sokan közülünk.

A német császár és fia.

Jobban élnek, mint, mondjuk Hohenzollern Vilmos, a németek volt uralkodója, aki doorní kastélyában számlálja a napok mulását, vagy derék fia, a trónörökös, aki Weiringen szigetén számlálja az órák mulását és talán még most is szövi nagyratörő álmait...

Az öreg Konstantin például kitűnően érzi magát. Eleinte a Rivierán tartózkodott, azután áttette a hadiszállását ő is a kollegáihoz, Svájcba. Idejének nagy részét automobilozással tölti. Nagyon szeret az öreg exuralkodó kocsikázni. Mindig is ez volt a szenvedélye.

Persze, nem szabad azt hinni, hogy ő felségeik rosszul élnek, már ugy szerény, polgári értelemben.

Konstantin télen Luzernben szokott tartózkodni, gyönyörű kis villa van itt, nagyszerű kilátással a tóra. Tavasszal elment Luganóba és ősszel St. Moritzba készül...

Mit csinál Károly király?

Habsburg Károly, Magyarországon volt király. Ausztria volt császára, Csehország volt király, stb., stb. Pranginsban lakik, hereig kis villában szintén, a genfi tó partján.

A villának, amely Genf és Lausanne között a feleuton fekszik, történelmi nevezetessége van. A tizenhétéves század elején építették és a waterlooi ütközet után Bonaparte József, a nagy Napoleon egyik bátyja lakott benne.

Elkülönített, gyönyörű helyen fekszik a villa, előtte a tó, háta megett a sötét fenyves. Még száműzött királyként is érdemes itt lakni.

Magyarország királyja nagyon egyszerű, nagyon visszavonult életet él. Többnyire azzal foglalkozik, hogy az erdőben, vagy a tóparton sétál, a parasztok a földművesek, akik mellett séta közben elhabad, sokszor nem is sejtik, hogy milyen nagy ur az, akinek még csak nem is köszöntek, mikor elmétek mellette.

Az újságírók, különösen persze az amerikaiak, sok érdeklődést mutattak Károly iránt. Az egyik pontosan beszámol arról, hogy a királyt egyszer látta, automobilon, a tó partján, sötét szürke ruhába volt rajta, kis vadászkalap, mellette egy fiatal, tisztnek látszó ur, és mindketten jó egészségben voltak és Károlyon cseppet sem látszott meg a királyi vér.

Károly különben csak egy hónappal költözött ebbe a lakásába. Ezelőtt Morcheben lakott, ami Genf és Nyons között fekszik a feleuton.

Károlyt nem őrzik zsoldárok és lakájok, mint a németek volt uralkodóját.

A bajor király sorsa.

A bajorok volt uralkodójáról nagyon keveset lehet hallani. Lacorno mellett lakik, egy nagyon csendes, nagyon szerény kis házában. Idegenek nem is képesek meg-

lenni e kis házat, csak a helyi hatóságok tudják, hogy ki tartózkodik ott.

A bajorok volt uralkodója inkább olvasással tölti az idejét. Sok könyvet küldenek neki Münchenből és ő mindent elolvas, amit csak küldenek neki. Főleg filozófiai és drámai munkákat olvas.

A württembergi király a halálát várja.

A württembergiek öreg és mellözött uralkodójáról szintén keveset hallani.

Száműzetésének legtöbb idejét Zürichben töltötte. Most nemrég elutazott Luganóba, a hol a családja többi tagjával találkozott. Az öreg exuralkodó különben nagyon meg van törve, nem is szeret már élni se, egyre azt mondogatja, hogy csak a halálát várja már. Nagyon rosszul esik neki, hogy a népe pont az élete végén bánt el vele ilyen eseményen.

Voltak ezeken kívül még királyok, akik Svájcban tartózkodtak, ezeknek azonban valamennyire kedvezett a szerencse, erőszakkal, csalafintaskodással, ravaszkodással annyira vitték, hogy hazamehettek.

Igy például a szász király nemrégiben visszatért a fővárosába, Drezdába. A szász-coburg-góthai király — írja egy amerikai újságíró — szintén visszatért hazájába, Eilenben a mamája az egyik spanyol infánssal ott maradt Svájcban. Ugyanezban Luganóban van Cyrill, volt orosz nagyherceg, valamint Pless herceg és a felesége, ezek azonban erősen készülődnek, hogy elutazzanak a nyár hátralevő részére Lucernbe.

Az orosz nagyhercegek élete Svájcban.

Az orosz nagyhercegek és nagyhercegnők közül azok, akiknek még maradt valami kis pénzüik, Ville Neuveben, Montreaux mellett, laknak, külön kolóniában, elzárkózva.

Rajtuk kívül nagyon sok orosz arisztokrata tartózkodik Svájcban. A svájci szövetségi rendőrség, a mely egyuttal magában foglalja a titkos rendőrséget is, azt mondja, hogy ezeknek a többieknek a sor-

sa egyszerűen rémes. Valóságos nyomorban tengődnek, többen közülük éheznek.

A svájci szállodás azonban jószívű és engedi élni őket a szállodákban úgy, ahogy tudnak. Dolgozni persze nem mennek el, hiszen Oroszország legfinomabb családjainak tagjai és egy finom család tagja sose tanult meg dolgozni.

Sokan közülük tragikusan végezték az életüket. Öngyilkosok lettek. A tél folyamán nem egyszer érkezett hír arról, hogy ez vagy az a nagyherceg, bánatában, ekeseredettségében a genfi tóba ugrott.

Még a legéletrevalóbbak közülük a nők. A komoly munkát a nők közül egy fiatal hercegnő kezdte meg — a lapok kegyesek és udvariasak, a nevét nem akarják megírni — aki el akart menni szobalánynak. Nem került erre a sor, mert felvették egy irodába, ahol most szorgalmasan kopoz az írógépen. Azután jöttek a többiek. Ni irodában, ki más foglalkozásban van.

És a lányok barátoknak a tisztességes polgári ifjúsággal.

Talán nem is fogják szegénynek tartani, hogy férjhez mennek egy komoly, dolgozó polgári fiatal urhoz, aki ugyan nem visel koronát, de legalább van kézügyvétele, képes egy asszonyt elváltatni, kétségbeesésében nem ugrik a tóba.

Késő bánat

NEM értelek benneteket... az az, fájdalom, nagyon jól értelek. Miután egyebet sem jussoltatok, mint egy kis osztálygógót, hát ahhoz göresösen ragaszkodtok. Nem veszitek észre, milyen nevelésesek vagytok... A legkrónikusabb anakrónizmus... A rendi alkotmány megszünt, de ti fönn akarjátok tartani a rendi távolságot. Nohát uraskodjatok, a mennyi belétek fér, de ha én Imre lennék, nagyokat nevetnék a markomba hüségőstökön.

Ezeket a szavakat Iharossy Tamás nyugalmazott táblabíró mondotta az egybegyűlt családtagoknak a lapostetejű vidéki kastély alacsony társalgójában. Szavát mogorva csönd követte. Az öreg táblabíró aszmatikusán köhögött, aztán folytatta:

— Minden létező bírósági intézmény között az ilyen családi tanács a legképtelenebb, a legnevelésesebb. Jogokat követel kötelesek nélkül. Belemarkol az emberi indulatba, a legsajátabb tulajdonjoga, s mint hajdan a vének tanácsa, zsarnokoskodik, kegyetlenkedik, vagy amennyiben ez nincs módja tenni, kellemetlenkedik. Mert hát emeljük ki a kérdést az előítélet homályából: mi közünk nekünk Imre házasságához? Tudommal nem kér tőlünk semmit. És ha kérne sem kapna semmit. Terringtét, ösmerem atyafiságotam...

Magas, hegyes arcú asszony választott a táblabírónak. A barna, ráncos arcon hideg közömbösség ült. A zárt ajkak mögül hegyes fogsor csillogott, amikor beszélt. Az arc nem árulta el az életkort. Lehetett negyven, de lehetett hatvanéves is.

— Tamás, te nagyon élesen bírálod magatartásunkat. Ha Imre szegény urileányt venne el feleségül, egy szavam se lenne. Vállalnám az asszonyt és a családját. De egy közönséges paraszt családot...

A táblabíró idegesen szólott közbe:

— Közönséges! Ohó, Antónia, ez nagy tévedés. Az öreg Gyoroki minden, csak nem közönséges. Ember, teljes ember, amilyennel ritkán találkozunk. Olyan energia lobog a lelkében, amely tiszteletet követel. Negyven esztendeig dolgozott hihetetlen szorgalommal és előttünk ösmeretlen nélkülözések között, hogy vagyont szerezen. És szerzett is. Az ördögbe, vitélő és vilézkötéses őseink egy kardesapással talán nagyobb birtokot tudtak volna szerezni, de kérdés, az az nem is kérdés, melyik szerzés jogosabb, tisztességesebb, emberibb? Ugy-e Antónia, e fölött sohasem gondolkostál... Te előttd csak az állott, hogy egy földszagu, sült paraszt ivadékka kell egy asztalhoz ülnöd.

— Nohát nem is ülök soha! — mondotta a barna asszony kemény nyugalommal.

E pillanatban egy szőke asszony lépett a terembe. A finom, szabályos rajzu arcon szomorú mosoly ült. Értelmes, sötétkék szeme csodálkozva sünt végig a társaságon.

Sorra megcsókolta a hölgyeket, aztán tiszteletteljesen kezét csókolt a táblabírónak, aki melegen ölelte kebléhez.

— Terringtét, Szeréna, — mondta a bíró, — rád igazán nem zámitottam. Annál jobb,

végny részt a családi tanácskozásban. Segíts itélni elevenek és holtak fölött. Nem vagy ugyan még negyvenéves, de mint özvegyasszonyoknak, rezerválunk egy ülnöki széket... Gyere ide mellém, a legszélsőbb ellenzékre.

Szeréna leült, s halkán kérdezte:

— Miről van szó, Tamás bácsi?

— Imréről. — válaszolta a táblabíró. — Ez a fickó szégyent késztül borítani uri familánkra. Olyan feleséget választott, akinek

dálkozás, megütökös csillogott. — Ott, — folytatta Antónia, — boldogult uramtól hallottam. S a legszebb, hogy te magad, Tamás ítélted el.

Az öreg táblabíró akkorát kacagott, hogy a jelenvoltak szinte megijedtek. Aztán erősen kiköhögte magát, hogy zavartalarrul beszélhessen.

— Szegény Antónia, a te boldogult férjed, az Isten nyugtassa, egész életében javíthatatlan fecsegő volt. Nohát a Gyoroki börtön-

paraszt-észjárás, de nekem akkor is imponált, ma is. Nem ösmerek egyetlen uriembert sem, aki ezen a címen kölcsönt utasított volna vissza... Inkább leülte a tiz napot... Beesületére válik, én mondom...

Antónia közömbösen vonogatta vállát, valamit válaszolni készült, de az inas abban a pillanatban jelentette, hogy a leves az asztalon van.

A kis, gondosan ápolt park terébélyes nyárfán keresztülesillogva tört át a holdsugár.

A kavicsos uton Szeréna mellett egy szélesvállú fiatalember haladt szürke kabátban, széles szakmakkal a fején. A szép szőke asszony gyöngéden vállára tette a kezét:

— Azt mondd, hogy habozol, hogy nem mersz szembeszállani a családi fölfogással?

— Érts meg Szeréna, hiszen tudod, hogy senki előtt oly nyiltan nem beszélek, mint előttd. Nagyném vagy, de inkább testvéremnek tekintlek. Hisz boldogult anyám, aki husz évvel volt idősebb nálad, együtt nevelt bennünket. Az a leány, akiről szó van, mélyérzésű teremtes, s mint egyszerű parasztemberek leánya szinte habonás félelmet érez az uri osztály iránt. Minden apró inzultus, amely a család részéről illetné, olyan érzékenységet, fájdalmat csiholna ki lelkéből, amelynek nem merem ki-tenni.

— Szereted? — kérdezte Szeréna.

— Szeretem.

— Akkor ne habozz. Egy pillanattig sem. Gyere ide a padra, ülj mellém és hallgasd meg, amit mondan fogok.

Szeréna az anya gyöngédségével vezette Imrét a padhoz, aztán leült melléje, s kezét ölébe téve, halk hangon kezdte:

— Édes Imre öcsém, amit neked mondok, annak igazságát az én szomorú földi sorsom pecsételi meg. Az atyafiságos érzés, a gyűlölet épp úgy, mint a szeretet kiégyezésben, halóban van ebben a mi áldatlan korunkban. Valami rettenetes közömbösség üli meg a lelkeket. S ha beszélnek, tesznek valamit, azt csak azért teszik, hogy est a szégyenletes közömbösséget leplezzék. Lésd az én esete-met. Tudod, hogy két évig elvála éltem az uramtól. Hogy a vizsly közöttünk annyira kiélesedett, annak főképpen az ő és az én atyafiságom volt az oka. Egymást gyűlölte a két rokonság s ránk csak annyiban gondoltak, hogy a gyűlöletnek eszközüül szolgáltunk. Mindent ök maguk sem tudták, csak akkor ébredtek öntudatra, a mikor a katasztrófa bekövetkezett... Szegény férjem, mintán két esztendeig hasztalan kísérlete a kibékülést, öngyilkos lett... A temetés után egyszerre megváltozott minden. Valami rémes világosság támadt a lelkekben. Mindenké érezte, hogy ennek a katasztrófának nem kellett volna bekövetkeznie. A marakodó atyafiság egymás keblén sirt és sokogott, s én szomorúan, halálra sújtva láttam, tapasztaltam hogy a rokonságnak egyetlen egy indulata sem volt öszinte, csak éppen az elkésett bánat... Est akartam neked elmondani, Imre. Ha megértetted...

— Megértettem...

Örök csendben

Krúszelyi Erzsike

Sirhat a hegedű,
Zenghet a cimbalom,
Beszélhet a fákkal
Az enyhe fuvalom;
Dalolhat a madár
A lomb sűrűjében;
Nem ér el szívemig
Nem vidit fel engem...

E zengő világban
Árva vagyok, árva,
Örökös csöndesség
Börtönébe zárvam.
Nem oshatja senki
Szomorú magányom;
Börtönöm nyílását
Mindhiába várom!...

Mig nézem e pezsgő,
E néma világot,
Amelyben oly busan,
Oly egyedül járok:
Feltűnik a képe
Régi boldogságnak,
Mely a mult ködéből,
Tűnő árnyként támad.

S mig szállok a multba
A képzelet szárnyán:
Azt a boldog időt
Mintha megint járnám,
Mikor gyermek voltam,
Mosolygó, vig gyermek
S hegedű, madárdal
Én nekem is zengett...

Ekkor, — bár fülelmo
Örök csendet hordok: —
Feltűnnek egy percére
A régi akkordok
S szomorú szívemnek
Mindenké verése:
Madár dalolása,
Hegedű zengése...

a familiája nem tetszik nekünk. Szentelenség, ugy-e? No de ráncba szedjük. Azt hiszem, ki fogjuk átkozni, s ha te szíves leszel votumoddal hozzájárulni, hát mindjárt meg is koncipálom a családi átkot...

— Nem értem, Tamás bácsi, — mondotta Szeréna, s a szomorú mosoly egy pillanatra eltűnt szép arcáról.

Antónia válaszolt a táblabíró helyett.

— Tamás bátyánk, mint rendszeren, most is gunyolódik. Kicsinyea, lelkefen teremteseknek tart bennünket, mert nem akarunk atyafiságba keveredni olyan emberrel, aki már a börtönben ült.

— A börtönben? — kérdezte Szeréna, s nagy kék szemében es-

ülése miatt ne fájjon a fejed. Annak a gyalázatát akár magamra veszem. Emlékszem rá tisztán. 1863-ban történt, az inséges esztendőben, amikor minden, amit addig szerzett, elpusztult. Koldus lett. Összetűszött valami uszorrással s more patrió jól megrakta. Szás forint pénzbüntetésre ítéltem, behajthatatlanság esetén tiz napi elzárásra. Az öreg, aki akkor harmincéves sem volt, nem tudott fizetni. Háromszor is kért haladékot, hogy a pénzt előteremtse, de hiába. Boldogult apám kínált neki kölcsönt, de Gyoroki nem fogadta el. S tudjátok miért nem? Mert nem volt benne bizonyos, hogy vissza tudja-e valaha fizetni. Az a rettenetes inséges esztendő kishitív tette. Megengedem, hogy ez

AKAR DÖRZSÖLÉS NÉLKÜL, MOSNI?

Ha azt akarja, hogy egy heti ruhája ki legyen mosva gy cenért hófehérre minden dörzsölés nélkül, akkor használja a Mitchell Magic Mosóport. Ne mártalmos a ruhára, sem a kézre. Megpuhítja a legkeményebb vizet is. Kivevsi a zair pecsétet, vért, stb. s nincs benne mérég, amely tönkre teszi a ruhát a harmadik mosásnál. Megér-e a felesége egészségére egy centet? Hozassa meg, mi adunk egy dollárt annyit, mint más társaságok háromért. Postaköltség 10 cent. Egy csomag 6 hónapra elegend. Irjon magyarul, mert magyarul vagyunk. Mail Order House, Glenfield, N. Y. Ügynökök keresztetnek.

Arany

TÖPÖRÖDŐ képi pa a hatalmú előttd; összekulcsolt kézenöt szorongat várakozással né. Az pedig haragot talra a pápiros fántesontot és... — Vajjon mi jut még eszébe kente kieszelni. Az asszony gott:

— Ne tessék ságos uram...

Az igazgató csecebecsén félíg akaratlanul san megnyomta gombját. Az ajtant. Erőszakos letlenül nyitott fegyházi ör, uglat gépies moztá, mintha drózt, lábát. Tiszt az ajtóban. Az lecsillapodott. A noton hangján esolatot:

— Keresse m Bizonyosan a Kérem, ha id perere. De sür

Az ör tisztelt dult. De az ig szóltot:

— Ez az ass odakünn várhat

Az asszonyra tatott, félreérth szony kieszoz na az ör, az aj az igazgató egy darabig föl s a ban. Közben gott az ablakon az akácfákról levelek esörögvtán megint vissz hoz. Rubrikás elő, annak a majd az állván magot emelt le szett, az egyik Türelmetlenül dott. Mig nagy doktor, sietve, tatni, söt küszö

— Talán ö dezte sehtiben.

Az igazgató ki.

— Nem, ne ves doktor. Deh az öreg Csűrös

— Csűrös? —

— Hogyan olyan...

A doktor leg

Arany a penész alatt

Írta:
Lőrinczy György

TÖPÖRÖDÖTT, öreg, ráncos-képi parasztasszony állott a hatalmas feyházigazgató előtt, az irodában. Két összekulcsolt kezében ócska keszlenőt szorongatott és aggodalmas várakozással nézett az igazgatóra. Az pedig haragosan vágta az asztalra a papiros simitó fehér elefántesontot és ingerülten kiabált:

— Vajjon mi az istennyila nem jut még eszébe! Ilyeneket tudnak kentek kieszelni!

Az asszony félénken motyogott:

— Ne tessék haragudni, nagyságos uram...

Az igazgató az íróasztal apró esecsebecsén babrált, miközben félig akaratlanul, félig szándékosan megnyomta a villamos csengő gombját. Az ajtó hirtelen fölpatant. Erőszakosan, durván, kiméletlenül nyitott be az ordonáné feyházi ór, úgy, ahogy a szolgáló gépies mozdulatait megtanulta, mintha dróton rángatnák kezét, lábát. Tisztelgett és megállott az ajtóban. Az igazgató hirtelen lecsillapodott. A hivatalos szó monoton hangján adta ki a parancsolatot:

— Keresse meg az orvos urat. Bizonyosan a kórházban van most. Kérem, ha idefáradna néhány percre. De sürgősen!

Az ór tisztelegve sarkon fordult. De az igazgató még utána szólott:

— Ez az asszony meg addig odakünn várhat.

Az asszonyra, majd az ajtóra mutatott, félreérthetetlenül s az asszony kieszoszogott az ajtón. Utána az ór, az ajtót is az zárta be s az igazgató egyedül maradt. Egy darabig föl s alá járkált a szobában. Közben gondolkozva kitekintett az ablakon, az udvarra, ahol az akácfaokról déresipett, fagyos levelek esőrotyogva hulldogáltak. Aztán megint visszament az íróasztalhoz. Rubrikás papirosfüzetet vett elő, annak a lapjait forgatta, majd az állványról nagy iratcsontagot emelt le és abban böngészett, az egyik lábát a székre téve. Türelmetlenül, idegesen mozgolódott. Mig nagysokára belépett a doktor, sietve, úgy, hogy kopogtatni, sőt köszönni is elfelejtett.

— Talán ő nagysága? — kérdezte sébtiben. — Valami baja...?

Az igazgató kezét nyújtott neki.

— Nem, nem. Köszönöm, kedves doktor. Dehogy. Láttam már ma az öreg Csüröst?

— Csüröst? Láttam.

— Hogyan van? Csakugyan olyan...

A doktor legyintett a kezével.

— Annak vége.
— Dehát mi baja van voltaképpen?

— Semmi, mégis minden. Öreg. Kitélt az ideje. Megette a feyház penésze.

Az igazgató boszusan dörmögött.

— Nézze csak, doktor. Annak a vén gonosztevőnek itt van a felesége s arra kér, engedjem meg, hogy az urát, az öreg Csüröst, kivigyék a feyházból. Csak egy órára. Hallott már ilyet?

— Ki, a feyházból? Hová? Minek?

— Az asszony azt mondja, hogy meghalni. Hogy az öregnek ez az egyetlen, az utolsó kívánsága. Hogy az Isten szabad ege alatt halhasson meg. Valahol künn, a réten, a mezőn, ahol született. Valami fa alatt. Mit gondol, doktor? Nem bolond egy kívánság?

A doktor nem is felelt. Mind a két férfi gondolkodott. Aztán a doktor csöndesen kérdezte:

— Mit vett az az öreg ember? Mennyire itélték?

Az igazgató vállat vont.

— Én eddig csak annyit tudtam róla, hogy életfogytig való feyházra itélték. Amikor én ide kerültem, az öreg Csüröst már itt találtam. Husz évvel ezelőtt. Sőt már elődöm is úgy vette át, a leltárban. Nem is törődünk vele. Megszoktuk. Hogy soha sem volt rája semmi panasz. Most látom, a hogy az írásait nézem, hogy negyvenhárom esztendő töltött itt...

A doktor háta megborzosgott.

— Negyvenhárom évet? Hogy lehet az?

— Ugy, hogy nem életfogytig, hanem kétszer annyi időre itélték.

A doktor nagyot nevetett.

— Kétszer életfogytig? Micsoda bolond hivatalos tréfa már az?

— Nem tréfa, doktor. Abban az időben még a régi osztrák törvény szerint így itélték. Annyit tesz, hogy az ilyen nagy bűnös még akkor sem szabadulhat meg, hogyha kegyelmet kap. Mert akkor megint újra, előlről kezdi a büntetését. Kétszer kell ebben a ritka szerencsés gráciában részesülnie, csak akkor szabadulhat. Amióta pedig a magyar törvény megvan, azóta ilyen szerencsére sohasem volt alkalma az öreg Csürösnek. Így felejtették itt, a nyakunkon.

— Borzasztó! — méltatlankodott a doktor. — S aztán mit vett tulajdonképpen?

— Mit? Olyasmit, amiért ma már az esküdtsek bizonyosan fölmentén. Az öreg Csürös akkor juhász volt, vagyis juhászegény. — Negyvenhárom évvel ezelőtt. S a

gyonvert valami fiatal gavallért, aki a feleségét elcsábította. Egy szóval: igazságot szolgáltatott, stáriumot tartott s mindjárt végre is hajtotta, tüstént, a helyszínén az ítéletet. Az igazságot. Juhász-módra, ahogy a pusztán szokás.

— A felesége csábítója? Hissen azt mondja igazgató ur, hogy a felesége van itt?

— Igen. Ez is a pusztá erkölcsihez tartozik. Ez az asszony, a ki miatt a férje embert ölt, s örökös rabságot szenved, a leghűbb feleség a világon. Amióta itt vagyok, minden esztendőben, így ősz táján, berukkol ide, óriás batyuval, ami az urának való tiszta, va donatuj ruhával, fehérneművel van megrakva. Mind maga fonja, szövö, varrja azt. Meg holmi szégyenes ennalóval. Kivált a kucoricaliszt pogácsát nagyon szeretete az öreg Csürös. Ilyenkor egy napot itt tölt vele. Naphosszat az udvaron sétálgatnak, csöndesen beszélgetve, néha hosszan hallgatva. Soha egyetlen veszekedő vagy csak szemrehányó szót sem hallottunk egyikőtől sem. Este aztán elbuesznak, meg is eszokolják egymást, gyöngéden, hogy akármelyik nagyuri házaspár is megirigyelhetné. Az öreg megyen vissza, az odújába, szedni tovább a penészt, az asszony meg hozza, a falujába, dolgozni, robotolni reggeltől estig, bizonyosan csak azért, hogy egy esztendő múlva megint tele legyen a batyja...

A doktor szép fiatal arcán meg hatottság látszott.

— Érdekes, — szólott csöndesen. — Arany a penész alatt...

Maga a keményszivű igazgató is ellágyult. Szemből eltűnt a szigor ridegsége s a helyére valami borús kedvetlenség ereszkedett. A két férfi hosszasán hallgatott, mint ha a végzetért, amit könyörület és igazság nélkül az emberek csinálnak, szégyenkeznének. Az igazgató aztán megkérdezte:

— Hát, mit gondol, doktor? Megtehettük? Nem szokik meg az öreg?

A doktor a fejét esóválta, habozás nélkül, tiltakozva.

— Ej, dehogy. Aztán majd visszajöhét. Egy vagy két óra múlva. Ha ugyan él addig...

Az igazgató esőngtetett s kiadta a parancsot. Nyole rabot rendelt ki, hogy a szalmafonatos ágyon kivigyék az öreg Csüröst, mert az már nem bír a lábára állani. A feyház nagy, magas kőfal-kerítésén túl széles mezőség terült el. Valami bujdosó ér is kanyargott rajta, aminek a partját korhadó, kusza vén fűzfa őrizte magányo-

san. Oda kívánczolt az öreg Csürös. Ott aztán magára is hagyták. Nem maradt mellette senkisé, csak az asszony. Az öreg rab úgy feküdt, mint egy darab élettelen fa, mozdulatlanul s az asszony oda kuporodott a kemény fekvőhely mellé a deres füre és megsimogatta kérges kezével a vén ember fakó arcát. Akkor azt meglegyintette a hideg őszi szél lehelle s attól egyszerre, mintha eltűnt volna róla a feyház sárgás halaványsága, a penész s eleven, szinte üde pirosság ömlött el rajta. Az öreg Csürös nagy erőlködéssel felkényőkölt, megfogta az asszony kezét és lassan, fáradtan körülnézett a mezőn. Fanyarul mosolygott s nem szólott semmit sem. Csak szivta, erőlködve, a rét lelkét, a szabad végtelenséget. Mintha eszébe sem jutna a hosszú tragédia, amiben az élete elmúlt, nyom nélkül, észrevétlen; mintha nem is gondolna arra, hogy egy pillanatnyi igazságos indulat fejében mindentől megfosztották. A bünt s annak bánátát sem érezte. Csak azt, hogy ott van megint, ahol negyvenhárom esztendővel ezelőtt volt. A szemé ragyogott s a láztól cserépes szája susogott.

— No, hát Isten áldjon meg, Kati.

Az asszony megijedt.

— Elkerget kend? — kérdezte.

— Most!

Az öreg ravaszul mosolygott, mintha valami csalafintaságon járna az esze.

— Dehogy. En megyek, nem te.

— Hová? Hisz járn sem tud.

Az öreg úgy tett, mintha nem hallaná. Nagyot sóhajtott s révetegen szanaszét bámult.

— Milyen jó lett volna így élni, Kati! Látod, majdhogy a kolompaszt is hallom... Talán cseng is... Hallod?...

Az asszony a messzeségbe nézett.

— Nem. Én voltam az oka, ugy-e? Haragszik rám kend?

Az öreg Csürös hátradőlt, elgyöngyülve. Az éles levegőtől szinte megrészegedett. Halkan susogott.

— Dehogy, Kati... Csak a tolvaj a bűnös... Nem az, akit meglópnak...

Bágyadtan elhallgatott. Tudatlan, együgyű lelke összelebelezett a mező pusztuló képével, az ősz halovány verőfényével s tágra nyílt szemével a végtelenségbe mélyedt. Bambán, boldogan mosolygott és hallgatta a kolompaszt, a mi a negyvenhárom esztendő távollásán keresztül feléje esendült...

Panin Szergiusz

A kivel régóta nem volt már összeköttetésben. A kicsike tehát boldus-sorsra jut, mert hiszen a kastélyt eladják. A kertésznek, ki derék asszony volt, kész volt a gyermeket magánál tartani, míg új gazdá nem jön a házba. De akkor aztán biz ő elmegy a polgármesterhez, hogy vigyék a gyermeket az árvaházba.

Desvarenesné szóltanul hallgatta az elbeszélést. A kertészné szavai közül csak egy ütötte meg fülét. A gyermek támasz, vésés nélkül volt, elhagyva, mint a szegény, eltévedt kutya. Szép volt a kicsike s mikor nagy, mely szemét ráfüggesztette erre a rögtönzött anyára, ki oly gyöngéden storitá őt keblére, szinte esdekelnél látszott, hogy ne tegye le többet a földre, hanem vigye el, messze ettől a gyászától mely elkábítá, messzire ettől az elhagyatottságtól, mely megfagyasztá.

S Desvarenesné, ki igen babonás volt, elgondolta, hogy talán éppen a gondviselés vezette őt ma ide Cernaybe s állította ezt a gyermeket utjába. Talán kárpótlás ez, melyet az ég nyujt, neki adván ezt a leányt, amely után úgy vágyakozott. Habozás nélkül, mint minden cselekedetében szokta, megmondotta nevé a kertésznek, elvitte a kis Jeannet kosójába s hazavitte Párisba, föl-

A lábak ápolásáról, a tyukszemek irtásáról

Nincs kellemetlenebb, mint az izzadó és bűzös lábak, mert először igen visszataszító a bűzös láb ember, másodsor rettenetes sok fájdalomnak és égető nyilalásoknak az okozója az izzadás, bűzös láb. Különösen nyáron a meleg napokban és télen a melegen beburkolt lábbelikben. De könnyen megszabadulhat ezen kellemetlenségtől, ha gondot fordít a lábára. Használja a mi kitűnő lábmentő szereinket és soha nem fog lábfájós és bűzös lábbal szenvedni. Megszűnik az izzadás, a bűz és égető nyilalás, valamint a kellemetlen fájás.

A tyukszemek is rontják az ember lábát. Ha kivágjuk, újra kinő és sok veszedelmet okozhatunk a vágásokkal. Sokan vérmérgezést kaptak már a tyukszem vágásánál, éppen azért irtsa ki tyukszemait modern vegyészeti szerünkkel, mely lehetővé teszi, hogy mindez vágás nélkül, egyszerű használat után gyökerestül a körmével kivetheti a tyukszemet és lehámlethatja a keményedett bőrt.

Próbálja ki tehát az alábbi dolgokat és áldani fogja azokat az európaiakat, akik sok fáradság után sikerrel összeállították ezeket az áldásos szereket.
PIRRY TURIST FOOT POWDER
PIRRY TURISTA LÁBMENTŐ POR.

Ezen turista lábmentő por a világ legjobb és legkipróbáltabb lábpora, mely megszünteti a lábizzadást, bűzt és fájalmakat. — Megszünteti az égető nyilalásokat és a járást könnyűvé teszi, azért használják a turisták és a sokat járó emberek. Kellemes hatása az első használat után érezhető és eredményes jó gyógyító, hűsítő szer, mely minden lábnak nyugalmat szerez. Ára utasítással dobozonként 50 cent. 3 dobozzal 1 dollár.

PIRRY CORN REMOVER.
PIRRY TYUKSZEMIRTÓ SZER.

Ha ezen szerrel a tyukszemeket egy éjjelre bekenjük, már reggelre úgy meggpuhul, hogy kézzel kivethetjük gyökerestől. Tehát teljesen kiruthatjuk vágás és fájdalom és minden veszély nélkül. Ára utasításokkal üvegenként 50 cent.

Industrial Research Co.
5614 Second Avenue,
BROOKLYN, N. Y.

téve magában, hogy keresztetni fogja családját.

Egy hóval utóbb, minthogy a cernayi birtok megtetszett neki s a kutatás eredménytelen volt, Desvarenesné birtokba vette a kastélyt s ráadásul a gyermeket is.

Michel a kis leányt nem nagy lelkesültséggel fogadta.

Ez az idegen gyermek ugyan csak közömbösen hagyta őt. Ha már örökbe fogadnak egy gyermeket, jobban szeretett volna egy fiút. Am az asszony elvölt ragadtatva. Anyai ösztöne, mely oly sokáig volt elfojtva, végre szabadon fejelett ki. Terveket szőtt a jövőre. Erélyessége visszatért; most már fennhangon, harányan beszélt. De magatartásában bizonyos benső elégtelenség nyilatkozott, melyet addig sohasem vettek rajta észre s mely szelidebbé és nyájasabbá tette. Nem beszélt többé arról, hogy visszavonul az üzlettől. A oszűggettség, mely erőt vett rajta, mintegy büvölet által oszlott el. A ház, mely néhány hónapig olyan szomorú volt, ismét zajossá és vidámmá lett.

A gyermek, mint ragyogó nap sugar, szétfosztotta a fellegeket. Ekkor következett be az a türemény, mely utóbb olyan nagy befolyással lett a Desvarenesné asszony életére. Abban a pillanatban, midőn a véletlen megajándékozta az annyira óhajtott örökös-

sel, zavarral vegyes meglepetéssel vette észre, hogy boldog állapotban van. Tizenhat évi házasság után ez a fölfedezés csaknem balcsat volt rá nézve. Ami azelőtt örömmel töltötte volna el, most rémületbe ejtette. Ő, csaknem öreg asszony léte — a természet mindig ilyen csínyeket követ el! A kereskedelmi körökben képzeltetlen zajt csapott ez a hír, a mikor elterjedt. Ha Desvarenesné nem lett volna köztudomás szerint a világ legbecsületesebb asszonya, ez annyira meglepő ténynek olyan magyarázatát keresték volna, amely Michelre nézve nem lett volna hízogó. De így meg kellett elégedni azzal, hogy csoda történt s váltig hirdették is.

Az idős égbeli Desvarenesék, akik már a kis Jeannenak a háza érkezett és meglepetését sem nézték valami nagy örvendezéssel, még siralmasabb képet vágtak, mikor meghallották, hogy immár le kell mondanai a roppant örökségről, a melyről olyan édesdeden álmodoztak. De mégsem vesztették el minden reményüket. Ki láthatja azt előre, hogy egy harmincöt éves asszonynak milyen lesz a betegsége! A szerencsétlenség nem lehetetlen...

Csak hogy nem történt meg. A legjobb rendben folyt le minden. Desvarenesné, ki testben is olyan erős volt, mint lélekben, győzelmesen ment keresztül a félelmes

megpróbáltatáson s egy kis leánykát hozott a világra, kit az apa tiszteletére Michelinének kereszteltek.

Az anyának elég nagy volt a szíve ahhoz, hogy két gyermeket szeressen. Magának tartotta az árvát, akit fölfogadott s úgy nevelte, mint tulajdon gyermekét.

De csakhamar óriási különbség volt a közt, hogy mily módon szerette Michelinét és mily módon Jeannét. Ez az anya méhének kései gyümölcsén azzal a mindent kizáró, lángoló, őrült szenvedéllyel csüngött, minő a nőstény tigris kölykei iránt. Férje iránt csakhamar érzett szeretmet. Az az egész gyöngédség, mely szívében főihalmozódott, csak most fakadt zott elő s olyan volt, mint a kikelet. Ez a zsarnok, ki sohasem tűrt ellenmondást s ki előtt környezete, akár jószántából, akár erőszakkal, de meghajolt, parancsolóra talált maga is. Jellemének acéla viasszá vált leányának részös kacsói közt. A parancsoló asszony megjuhászodott e szöke fejecske előtt.

A Micheline számára semmi sem lehetett elég szép. Az anya, övé lett volna bár a világ, azt is lábaihoz tette volna a gyermeknek. Az imádott lénynek egy könnyű cseppje is megzavarta. A legfontosabb körülményekben is, ha az "urasszony" az mondta, hogy: Nem s Micheline előjött és azt mondta, hogy: Igen, az addig rendíthetetlen akarat meghajolt egy gyermek szeszélye előtt. Tudták ezt környezetében s ki is aknázták. S a furfang, jöllehet Desvarenesné mindjárt az első pillanatban keresztüllátott rajta, mindannyiszor sikerült. Ugy látszott, mintha az anya titkos örömét találta abban, hogy minden körülmények közt bebizonyítsa határtalan imádását, mellyel leányának áldozott.

Gyakran mondogatta: "Amilyen szép ez a gyermek s amilyen gazdaggá én fogom tenni, melyik férj lesz hozzá méltó! De ha szavamot fogadja, mikor a választásra kerül a sor, olyan emberhez megy, a kinek nagy esze van, odaadja neki a vagyonát lépcsőnek s fölségíti olyan magasra, a mennyire csak ő akarja."

Szívében Pierre Delaruere gondolt, ki az imént lépett be előnek a polytechnikumba s kire a legfényesebb pálya látszott várnai. Ez a nő, ki a népből származott s büszke volt eredetére, közönséges polgárembert keresett, hogy kezébe adjon egy arany-szerszámot, a mely elég hatalmas arra, hogy ve le a világot fölbolygassa.

Dollár összeget küldök Magyarorszagba PÉNZKÜLDÉS BARHOVA A VILÁGON.

Ha családját vagy hozzátartozóit akarja kihozatni az óházából, forduljon kimerítő felvilágosításért.

ÓHAZAI JOGI ÉS KÖZJEGYZŐI ÜGYEK

pontos és szakzerű elintézése.

megbízható, régi közjegyzői és pénzküldési irodája

GARTNER LAJOS

401 East 80th Street,

New York, N. Y.

SÜRGÖNYILEG

vagy posta útján KISS Emil bank legfontosabban és mindig a legalacsonyabb napi árfolyam mellett küld pénzt Magyarorszagba.

HAZAUTAZÓ

magyarok a legteljesebb kizorgálásban KISS Emil bankár irodájában részvennek és a pénzüket ott váltják be a legelőnyösebben.

ÓHAZAI

ügyek a legszakaszerűbben KISS Emil bankháznak közjegyzői osztályában intézettek el, mert az ő budapesti irodája minden okirat kihozataláról gondoskodik.

Irjon az alábbi címre!

KISS EMIL

BANKAR

133 SECOND AVE., NEW YORK

Jobb és szebb arc

A bőrnek fiatalos üdösége, tiszta, sima szeplőtlenesség segítésére lesz Önnek, ha nincsen is megáldva, mint társnője, szépséggel. — Használja az

Érdeky Liliom Krémet

SZAPPANT ÉS ARCPORT.

Rendelje meg még ma. Küldjön be Money Orderon \$1.45-öt e címre:

ÉRDEKY KÁLMÁN

GYÓGYSZERÉSZ

1019 LIBERTY AVENUE,

PITTSBURGH, PA.

As

A KISLÁNY

ültem sorsán

fejezése: mely lóm, a pihegyes S mégis olyan száll reám.

Szegény kis-puha karoesházak, napról-napra nézlek benne: lányom — és

Az a hiszem, gondoltak jeges mal leánygyerm mint ezek a mekomoly, válságos jén egy lassu lomnak, amely folytatnak áda

ja! — talán oss e jogokkal egy d lességek alatt: persze, lennie k szulte. Am képe a milliónak, de fogalma k gyak és remény köntöse szövöd jőzanoknak láts legtoőbbjei az ő kezeteikben és kodik mindanny bogó rászólva: zugas és görög tagokon, hogy apró lépcsőnyv verejtékező emb

De amig lány nézem: elomlan pek. Világ foly sa, nemünk jor megannyi szó gó hangok. nek érzem és magamat. Mert egy keskeny me egy egyéni éle eme egyik kis fejlődésén, jöv föltételein tépe

Hogyan írá utját! Neveljen a polgári körök nevelik leányá számára: abba hogy sikerül me egy derék, me ednom őt, aki tőst majd le gyöngé kis virá sitem, lassam zével, fegyver képest, de am versenyterre villannak föl mény vagy nek feléje és pillantások.

Ó jaj — fé hajlandóságom, könnyen sejtő

Nincs nagy életet adni. bak nem vagy keink nevében foglalkozunk. sugallja: hogy védések és len biztosítsuk ket, odatörök egyengedett p moderben nyu lyó életükben tiszta örömet szívünk...

Pedig de szűz ez a s kódás!

ASSZONYOK LÁNYOK

A lányunk utja

AKISLÁNÝOM ágya mellett ültem és elgondolkoztam a sorsán, a jövőjén...

A gyermek arcának kifejezése: mély és gondtalan nyugalom, a pihegése: a béke, boldogság. S mégis olyan nagy szomorúság száll reám...

Szegény kicsi fürtös fejecske, puha karocskák, gödrös piciny kezek, napról-napra féltőbb szemmel nézlek benneteket. Felősz, kis lányom — és küzdeni fogsz.

Azt hiszem, anyák soha sem gondoltak jogosultabb aggodalommal leánygyermekük jövőjére, mint ezek a mostani anyák, a mi komoly, válságos napjainkban, idején egy lassu és hosszú forradalomnak, amelyben akik jogokért folytatnak ádáz harcot — ki tudja? — talán összerokadnak majd a jogokkal együtt elhódított kötelességek alatt. A forradalomnak, persze, lennie kellett. A szükség szülte. Ám képzelet azért adatott a millioknak, hogy a szükség rideg fogalma köré ideális célu vágyak és remények tarka, csillogó köntöse szövődjék. Különös! Olyan józanoknak látszanak az emberek legtöbbször az ő mindennapi igyekezetekben és mégis illúzió uralkodik mindannyin. Az vezérli, lobogó zászlóval és jelszóval, zengő és göröngyös utakon, sivatagokon, hegyóriásokon át egy apró lépésnyivel talán följebb a verejtékező emberiséget!

De amíg lánykám édes alvását nézem: elomlanak melőlem a képek. Világ folyása, jövő alakulása, nemünk jogai, szükség, ideál; megannyi szó s ha kiejtem: kongó hangok. — Korlátoltan önzőnek érzem és valom: e percben magamat. Mert ime: gondolataim egy keskeny mederbe szorulnak és egy egyéni élet, az új generáció eme egyik kis képviselője életének fejlődésén, jövője boldogságának föltételein tépelődöm esupán.

Hogyan irányítsam a lányom útját? Neveljem őt, mint egyelőre a polgári körök anyáinak százai nevelik leányukat: puha otthon számára abban a reményben, hogy sikerül majd kelő időben egy derek, melegsivő emberhez adnom őt, aki erős akarattal biztosit majd létehetőségét az én gyöngye kis virágomnak. Vagy erősítem, lássam el a munka eszközeivel, fegyverrel, amely küzdelemre készít, de amelyvel ha kilép a versenytérre: ellenfelek kardjai villannak föl körötte s rideg, kemény vagy gunyos szavak repülnek feléje és könyörtelen kihívó pillantások.

Ó jaj — féltem őt... Érzéseim, hajlandóságom, hogy merre billen, könnyen sejtető!

Nincs nagyobb kockázat, mint életet adni, és soha bátoratlanabban nem vagyunk, mint gyermekeink nevében. Amikor jövőjükkel foglalkozunk, a szülői ösztön ugy sugallja: hogy elsősorban a szenvedések és a nagy rázkódások ellen biztosítsuk a mi kis szeretteinket, odatörökdedve, hogy taposott, egyengetett partok között, széles mederben nyugodtan, békésen folyó életükben lelje zavartalan és tiszta örömét a mi remegő anyai szívünk...

Pedig de gyáván, de vétkesen önző ez a szeretetteljes gondolkodás!

A mindent felölő tekintet előtt foszlányokra szakad az a finom pókháló, amely a leányszobácska rózsás-homályában szövődik és amelyet mi, a szülők, szőttünk át a multból, elődeink életéből, kis utódaink életébe.

Ismétlem, hogy korántsem szándékom azoknak a széles látkört nyitó eszméknek és nézeteknek fejtegetése, a melyeket világszerte hirdetnek, a meggyőződés szent hevével, a feminizmus lelkes apostolai. Csakis a közeljövőben előreláthatólag kialakuló társadalmi állapotokat és az azokban szereplő emberanyagot tartom a szemem előtt. Így óhajtanám megvilágitani, futólag, azokat az érveket, a melyek az új generáció anyáit viszaraszítja attól, hogy az önállóságot jelöljék ki a lányuk utja első célpontjával.

S hallom a saját szívem fuldokoló hangját:

— A nőnek a boldogsága, ha asszonygyá lesz, az anyaság pedig

a legszentebb kötelessége.

Szép mondás: és igazságtalok magvát rejti. — De boldogságot jelent-e? Mély, tiszta, igaz üdvösségnek pillanataival gazdagítja-e az életet az asszony állapot akkor is, ha csak a férfi asszonya a nő, nem pedig a kiválasztotté is? — Már pedig abban a közeljövőben, amely élénk társul, mind kétesebbé válik a lehetőség, hogy a lánykának, aki urat várja, remegő félelemmel, lázas óhajjal, még választásra is nyíljk alkalom.

És az anyaság "szent kötelessége" megbocsáthatatlan könnyelműség, bűn képét ölti magára, ha, komplikálódó létfeltételeinkre gondolva, magunk elé idézzük azt a sajnos oly gyakori esetet: hogy bizonytalan anyagi viszonyok között, egy ember verejtékes, fukarul fizetett munkájától függő jövővel szem előtt, — szolgálatnak ki leányaink az élet zugó árjának

A férfikkal való fesztelen érintkezés, a pajtáskodás — következésképpen a közös tanulásnak, közös

munkának — mennyi veszedelem rejlik azokban!

Mint mindenkor és minden viszonyok közt, új utján is derék és gyarló férfikkal fog találkozni féltett kis leányunk. A nagy tömegben, persze, hogy igaz: gyér a derek, sok a gyarló; és épen a gyarló — kétséget ez sem szenved — az önálló, védtelen nővel szemben gyakrabban merészli éreztetni és fitogtatni hatalmát, a melyet egyelőre nem ellensúlyoz kellőképpen sem szentesített törvény, sem társadalmi fölfogásnak ennél is döntőbb befolyásu igéje. Ám az is megtörténhetik, hogy ragyogó bál estén, vagy virágfakasztó illatos reggelen vetődik ártatlan gyermekünk útjába, aki vesztét okozza: míg künn, a kemény, komoly életben éledett szeme, tisztult éiméje ki tudja? épp arra az egyre akadhat, aki elfelejteti vele ezrek durva szavát, guny pillantását, sértő mosolyát...

Önmaga ellen tanuljon védekezni kis leányunk! Tanítsuk erre, példával, mi, az anyák. S ha eredménytelen ez a törekvésünk, higyjék mind, védeni mi nem tudjuk, akármely mederbe tereljük is életét.

Bármint legyen: föláldozzuk a szépet! Nem lesz virága, dalos madárkája, bájos, érintetlen tündére házunknak! Leányunk küzdelem fog, naponta érintkezik a rosszal, az aljassal és ökleit használja ellene! Ki tudja, hogy őt is meg nem csapja-e a fertőző lehellet? Talán legyüretik, mint ezer társa: le fog roskadni, sebzetten, megtörtten, a legyőzöttek vad átkával ajakán...

Küzdelem nehezebb lesz, mint fivéré. A férfi ellen — és a férfiert: erőt emésztő, kettős küzdelem! Pedig ő, ennek a generációnak leánya még hasonlíthatatlanul gyöngyebb lesz, mint a másik nem képviselői, akiknek évezredek át fejlődött erőtl duzzadnak izmai.

S vérző szívvel érzem: mindez igaz. Ám más ut nincs, kis leányom, számodra, csak ez az egy, ez a rögös. A közel jövő nem úgy ígérkezik, mint dus kora a pazar terméseknek, amelyben ragyogó, aranyporral hintett ösvényeken, pázsitos, fás, viruló földekén koszorús, kacagó alakok lebegnek és fehér, vidám, oszlopos templomokban esudatevő, bár tetlen isteneknek lobogó lángokat szítanak szép omlóruhás, deris homlokú leányok.

...Paktumot a sorssal nem köthetünk. Sejtjük, hogy ez életben minden jónak megszatott a díja s tudjuk, hogy mennél fejlettebb az emberi lélek, annál nagyobb a képessége magasabbfokú boldogságra s ennek megfelelően annál nagyobbak követeléselei, amelyek esetleges teljesüléséért inkább fizet, mint hogy bus lemondásban teljék léte.

Kockázat, élni. Legyen hát ter kockázat! Légy azzá, kis leányom, akivé a mult idők fejlődési menete s korunk kialakult követelményei avatnak: emberré. És ha az anya keze reszket is, amikor selymes fiúteidre teszi, más áldást ajka nem rebeghet, csak ezt: Bátorság, lánykám! Küzd s bizva bízzál...

ARVA, MILWAUKEE, WIS. — Terka néni nyári vakációra ment és csak néhány hét múlva tér vissza. Addig is gondoskodott arról, hogy megfelelő helyettese legyen, aki épp oly tapasztalatos tudja elintézni az asszonyok ügyes-bajos dolgait, mint ő-saját maga. Az Ön ügyében nem adhatok azonban választ mindaddig, míg az előzményeket töviről hegyire nem ismerem. Szívesen állok rendelkezésére, ha újabb levélben megírja életének szomorú történetét és nyílt adatokat tár elém.

S. SCH. CLEVELAND, O. — Nagyon komolyan veszi a dolgot. Fial szerelmek között elkerülhetetlen a szertüldés. Kétségtelen, hogy minden ember értéke ott kezdődik, mily mértékben uralkodik szenvedélyein és a nagyság egyedüli fokmérője: a lemondás. Igazi, őszinte és tiszta szerelmét azzal bizonyíthatja csak be, ha tényleg lemond arról a csunya szenvedélyéről, mely igazán nem vezetethet jóra és már annyira reményteljes fiatal életet lőkött a mocsárba. Adja igaz tanujelét megtérésének, ne adja fel a harcot, bizonyítsa be egyenes gondolkodását, — és nem maradhat el a szerelem győzelme.

PROFESSOR METCHNIKOV

aki az egész világon híres, megállapította, hogyan lehet száz éves kort elérni, jó egészségben maradni és fiatalosan érezni mindvégig.

Intézetünk több ismert európai orvos vezetése alatt áll. Azon célból lett megállapítva, hogy a magyarok szenvedéseit segítsen.

Alapos vizsgálat alá vettük mindama betegségeket, melyben honfitársaink szenvednek. Több évi tanulmányozás és munka után megállapítottuk azt az INTÉZETET a patent orvosságok előállítására, hogy sikeresen megküzdhesünk a betegségekkel.

Feltaláltuk a megfelelő gyógyszereket testvéreink gyógyítására minden betegségeknél, bármennyire elhanyagoltak is. Eme gyógyszerek értékét elismerik kiváló SPECIALISTÁK is. Össze lettek gyűjtve eme orvosságok alkotórészei az egész föld kerekéről. Egy része Magyarországról, más része Németországból, Olaszországból, Afrikából és Dél-Amerikából és irásbeli JÓTLLAST adunk, hogy megfeleljenek az Egyesült Államok törvényeinek.

NE LEGYEN ELKEDVETLENITVE

ha az orvosok fel is adták a reményt Önt kigyógyítani. — Ha bármikor szüksége van az alant felsorolt gyógyszerekre, vágja ki ezt a hirdetőt, tegyen keresztet a kívánt gyógyszer neve után, írja alá nevét és címét és küldje be nekünk. Mindenkor INGYEN állunk szolgálatára és őszinte tanácsot adunk Önnek.

A gyógyszerek neve:

1. Férfi betegségek:	----- Bármely korban és állapotban.
2. Kőszvény:	----- Izom- és csuklófájdalmak ellen a test bármely részében.
3. Vérmegezés:	----- Különböző és bőrbetegségek.
4. Gyengeség:	----- Ifjúkori balépések.
5. Tüdőbajok:	----- Köhögés, Asthma, Bronchitis és Meghülés.
6. Gyomor:	----- A belek és a gyomor rendbepozására.
7. Vese bajok:	----- Gyenge veseék és vizeletbajok.
8. Bőrbetegségek:	----- Eczema, nyílt sebek és var.
9. Erősítő szer:	----- Gyenge szervezet, vérhány és étvágytalanság.
10. Női betegségek:	----- Havi rendtelenségek, tisztulások és vérzések.

Minden levelezés titoktartás mellett történik.

THE ROMAN MEDICINE COMPANY

STATION 5, PHILADELPHIA, PA.

MIRA

ITT A NAGYSZERŰ ALKALOM ARRA, HOGY ÖN PÉNZT CSINÁLJON!

Itt a nagyszerű alkalom arra, hogy ön egy igen szép fő vagy mellék-keresetre tegyen szert, egyúttal pedig kiváló szolgálatot tehet barátainak, ismerőseinek, szomszédainak, egyszóval mindenkinek, melyért egész életükön át hálásak lesznek önnek.

Azt akarjuk, hogy ön minden családdal megismertesse a világhírnévnek örvendő "PARTOLÁT", a fertőtlenítő, vér- és gyomortisztító, valamint hashajtó cukorkát. — Azt a "PARTOLÁT", melynek kitűnő tulajdonságainál fogva népszerű elnevezése: "AZ ORVOS CUKORKA ALAKBAN." — Azt akarjuk, hogy az ön révén minél többen ismerjék meg a találmányok egyik legkiválóbbját: a "PARTOLÁT", mely bámulatosan gyors és kellemes hatásánál fogva az egész világon a jó egészség legigazabb barátjának van elismerve, mert megbecsülhetetlen védelmezője és segítője az emberiségnek.

Írjon nekünk azonnal részletes és teljes felvilágosításért és mi meg fogjuk Önnek magyarázni, egyszerű, de hasznos ajánlatunkat, melynek elfogadása esetén ön minden rendelkezésére álló idejét pénzéért teheti.

Egy millió új barátot óhajtunk toborozni a

PARTOLA
"AZ ORVOS CUKORKA ALAKBAN"

fiditően kellemes és hatásos hashajtó cukorka számára. — Egy millió új barátot azon milliók táborába, akik egyhangulag elismerik, hogy a "PARTOLA" nélkülözhetetlen egészségvédő és segítő szere minden családnak és annak minden egyes tagjának.

PARTOLA HASZNÁL

az emésztési zavarok leküzdésében, meggátolja a komolyabb gyomorbajt és az azal rendszerint együtt járó egyéb betegségeket, tisztítja a vért, eltávolítja a szervezetben esetleg lerakódott ártalmas anyagokat, tisztáltságot, vagy bacillusokat, melyek a szervezetbe a táplálékokkal, de meg belélegzéssel is behatolhatnak az orron vagy szájon át.

Az ujjor egyik legnagyobb találmánya a "PARTOLA", "Az Orvos Cukorka Alakban".

Édes mint a méz, íze olyan, mint a prominli cukorkáé. — Öregek, fiatalok, asszonyok, férfiak és gyermekek egyformán szeretik.

Legyen ön képviselője a Partolának

Ragadja meg az alkalmat és lépjen ön is azok sorába, akik a kitűnő fertőtlenítő, vér és gyomor tisztító, valamint hashajtó cukorkát ismertetik, terjesztik. — Ne késlekedjék. — Vágja ki az alanti szelvényt és küldje be hozzánk.

Nem kerül egy centjébe sem,

de alkalmat nyújt Önnek egy nagyon szép fő vagy mellék keresetre szert tenni.

Az ajánlat, melyet itten önnek teszünk, nem kerül egy centjébe sem, - Ne küldjön ön be pénzt, csak közölje nevét és pontos címét és mi részletesen meg fogjuk önnek írni, hogy mily könnyű szerrel tekintélyes jövedelemre, fő vagy mellékkeresetre tehet szert.

Ne mulassza el MÉG MA postára adni ezt a szelvényt.

PARTOS PÁTIKA,
169 SECOND AVE.,
NEW YORK, N. Y.

Minden kötelesség nélkül kérem, szívvel-lellem velem részletesen köszöni, hogy a hirdetés szerint hogyan szeresheték ön nagy pénzt "AZ ORVOS CUKORKA ALAKBAN" elnevezés alatt ismeretes "PARTOLÁNAK" ismertetésével és terjesztésével.

Név: _____
Utca, házszám vagy box: _____
Város: _____
Állam: _____

Ha Önnek barátai vannak, úgy azok számát rövid idő alatt szaporítani fogja, ha ugyanis bemutatja "AZ ORVOS CUKORKA ALAKBAN" szomszédainak és összes ismerőseinek. Ők örömmel fognak, hogy a "PARTOLÁT" az ön révén megismerték, Önre pedig mint jötevőjükre fognak nagybecsüléssel tekinteni.

Ne késlekedjék egyetlen egy percet sem! — Írjon azonnal, még ma! — Töltse ki az itt látható szelvényt, azután vágja ki és küldje be hozzánk, hogy mielőbb megismertessük Önt érdekes és hasznos ajánlatunkkal.

Ne mulassza el még ma postára adni ezt a szelvényt!

